٦٥٢

هفته نامه

بجز اصلاح اراده دیگری ندارم سوره هود ۸۸

ملی اصلاح

سیاسي، ټولنیزه او فرهنګي اوونیزه

۴۴مه ګڼه ۱۳۹۵المریز کال د دلوې ۲۳مه د ۱۴۳۸ هـ ق د جمادی الاول ۱۴مه د ۲۰۱۷م د فبروری ۱۱مه

۲۶ دلو

روز ظفر بر دشمن

قربانیان برف کوچها محتاج همکاری اند

واورې!

هغه نعمت چې د چاروکو بې پروايي تربنه زحمتونه جوړوي

اصلاح ملی را از اینجا بدست آورید:

کابل: تایمنی، چهارراهی حاجی محمد داد، سرک ۴، دفترمرکزی جمعیت اصلاح . موبایل: ۰۷۸۰۷۴۱۳۱۲
کابل: کوته سنگی، سرک سیلو، بلاک های شاداب ظفر، انتشارات اصلاح افکار. موبایل: ۰۷۷۸۱۹۱۳۸۲
کابل: شهرنو، چهارراهی انصاری، کتاب فروشی رسالت. تیلفون : ۰۴۰۲۲۰۳۳۵۹
کابل: انتشارات مستقبل مقابل بلاک های شاداب ظفر
کابل: کمپیوتر فروشی اکاموي جاده نادر بشتون، مارکت الله نظر، منزل ۲ دوکان ۲۳ ، موبایل ۰۷۹۹۳۹۰۸۱۹
کابل: ده افغانان، کتاب فروشی بیهقی
کابل: انتشارات بنیاد علمی و فرهنگی مسجد جامع پل خشتی موبایلها: ۰۷۹۹۰۱۱۱۱۱ / ۰۷۵۲۲۲۲۲۲۲
ننگرهار: جلال آباد، چهل متره سړک، د سید اکرام دوکانونه، د ماشومانو زوړ مسجس ته څېرمه د جمعیت اصلاح ساحوي دفتر. ټیلفون:۰۷۰۰۶۳۲۴۸۰
ننگرهار: جلال آباد: اسحاقزی مارکیټ، لاندې منزل، اصلاح افکار. ټیلیفون:۰۷۹۳۷۷۸۸۸۱
کندهار: نوی ښار، د هرات سړک، د سرې جامع غرب طرف ته سوري مېنه د امام ابوحنیفه (رح) تعلیمي او کلتوري مرکز د جمعیت اصلاح ساحوي دفتر. ټیلفون: ۰۷۰۵۲۳۰۵۸۳
لغمان: مهترلام ښار، حمزه مارکیټ. ټیلیفون: ۰۷۷۵۶۷۶۰۹۹
هرات: سرک باغ آزادی، ابتدای جاده محبس ابن سینا۱ انجمن اخلاق و معرفت . موبایل:۰۷۸۹۰۰۸۱۵۲ – ۰۴۰۲۳۷۰۱۲
بلخ: گذر استالفی ها، عقب لیسهٔ خانه نور، دفترساحوی جمعیت اصلاح. موبایل: ۰۷۸۸۸۰۴۰۵۵
کندز: شهرکندز، جاده ولایت، کوچه حاجی میری، پوهنتون سلام. ۰۷۸۷۷۰۳۷۲۴
بغلان: پلخمری، مارکیت اتفاق کتاب و قرطاسیه فروشی رسالت موبایلها: ۰۷۷۷۴۷۶۴۶۹ / ۰۷۰۰۵۸۹۸۵۷
لوگر: محمد آغه، واغجان بازار، پهلوی کلینیک حسین خیل . موبایل: ۰۷۷۵۴۳۸۷۶
لوگر: مرکز ، مدینه مارکیت سرک مسجد جامع ، کتاب فروشی سادات،سید عبدالحمید هاشمی.موبایل: ۰۷۰۰۴۴۹۸۸۱
پکتیا: دگردیزښار، مرکزی چوک ، دنی نمایندگی . وحیدالله:۰۷۷۹۲۱۳۸۲۲
خوست : افغان ټاور، شاته خوست مرکزي طبي لابراتوار دوهم پوړ د جمعیت اصلاح ساحوي دفتر ډاکټرمحمد گلاب:۰۷۹۹۱۷۴۵۴۶ / ۰۷۷۷۱۷۴۵۴۶
تخار: بازارچه کتاب دکان مولوی حبیب الرحمن ۰۷۷۹۶۳۴۱۹۲
بدخشان: فیض آباد: ۰۷۰۷۸۳۱۳۶۴ / ۰۷۷۵۲۷۰۵۰۸
زابل: قلات، عمومی جاده، د تجارانو کوڅه د غوثي رهنمای معاملات ترخنگ، شمېره: ۰۷۷۳۵۸۰۲۰۹ / ۰۷۰۶۵۲۷۱۸۶
فراه: ناحیه سوم، مقابل مسجد جامع قاضی، مرکز علمی و فرهنگی توحید. موبایل: ۰۷۹۹۸۴۳۶۱۱
نیمروز: سرک ولایت ، نارسیده به قوماندانی امنیه، مرکز علوم قرآنی اعجاز، سید امیر قریشی: ۰۷۹۶۳۰۹۱۴۰

قیمت یک شماره ۱۰ افغانی

ما چه چیزی فرا می‌گیریم؟

مردم غالباً در اسباب اندوه و شادمانی باهم مشترک هستند.

- زیرا همگی شادمان می‌شوند وقتی اموال‌شان زیاد شود.
- شادمان می‌گردند وقتی در کارهایشان به پیشرفت و ترقی دست یابند.
- شادمان می‌گردند وقتی دنیا به رویشان بخندد و خواسته‌هایشان تحقق یابد.
- در عین حال همگی غمگین می‌شوند وقتی به فقر و فاقه مواجه شوند.
- غمگین می‌شوند وقتی به بیماری مبتلا شوند.
- غمگین می‌شوند آنگاه که مورد اهانت و بی‌احترامی قرار گیرند.

پس مادامی که امور اینگونه است، بیاییم و از روش‌هایی که شادمانی‌های مان را پایدار می‌کند و ما را بر غم‌ها و اندوه‌های‌مان پیروز می‌گرداند استفاده کنیم.

آری، قانون زندگی اینگونه است که انسان بین تلخی‌ها و شیرینی‌ها به سر می‌برد.

من در این مورد با شما موافق هستم.

اما چرا ما در بسیاری اوقات برای مصائب و سختی‌ها جای بزرگتری از حجمش باز می‌کنیم؛ و روزهایی را در غم و اندوه سپری می‌کنیم؛ با وجود این که می‌توانیم غم و اندوه‌مان را به یک لحظه کاهش دهیم و چرا ساعت‌ها اندوهگین باشیم؟ برای چیزی که سزاوار غم و اندوه نیست! چرا؟

بدان که غم و اندوه ناخودآگاه به قلب هجوم آورده و بدون اجازه وارد آن می‌شود، ولی هر وقت دروازه غم باز می‌شود هزار راه برای بستن آن نیز وجود دارد؛ این چیزی است که ما آن را در این کتاب فرا می‌گیریم.

از جهتی دیگر، چه‌قدر انسان‌های محبوبی وجود دارند که مردم با دیدن آن‌ها شادمان می‌شوند و به همنشینی آن‌ها انس می‌گیرند، آیا به این فکر کرده‌ای که تو یکی از آن‌ها باشی؟

چرا عملکرد دیگران تو را به شگفتی وامی‌دارد و تو به دنبال این نیستی که مایه شگفتی دیگران قرار گیری! ما در اینجا به تو می‌آموزیم که چگونه می‌توانی اینگونه باشی.

چرا وقتی پسر عمویت در مجلسی سخن می‌گوید، همه‌ی مردم به خاطر او سکوت می‌کنند و به سخنان او توجه می‌کنند و از شیوه سخن‌گفتنش به شگفت درمی‌آیند، اما وقتی تو سخن می‌گویی از تو روی می‌گردانند و به گفتگوهای جانبی می‌پردازند؟ چرا؟

علیرغم این که اطلاعات تو بیشتر است و از مدرک علمی بالاتری برخوردار هستی و شغل و منصب برتری در اختیار داری؟ پس با وجود این چرا او می‌تواند مردم را به خود جلب کند، اما تو از آن عاجز هستی؟ چرا فرزندان فلان پدر، او را دوست دارند و به همراهی او در دید و بازدیدها شرکت می‌کنند، ولی فرزندان پدری دیگر از او روی‌گردان هستند و با ذکر انواع عذرها و بهانه‌ها از همراهی او پوزش می‌خواهند. چرا؟ آیا هردو پدر نیستند؟ این چرا و آن چرا؟ در این کتاب چگونگی بهره‌بردن از زندگی را یاد می‌گیریم. روش‌های جذب مردم، ایجاد تأثیر در آن‌ها، تحمل اشتباهات آن‌ها، تعامل با افراد سخت‌مزاج و بداخلاق و... را یاد می‌گیریم.

پس درود بر شما...

«موفقیت این نیست که تو چیزهایی را کشف کنی که مردم دوست دارند؛ بلکه موفقیت آنست که مهارت‌هایی را به کار گیری تا محبت آن‌ها را جلب نمایی».

دکتور محمد العریفی

سرمقاله

آیا له امریکا سره

د امنیتي ټرون نتیجه همدا شوه؟

افغانستان کې د ملګرو ملتونو سیاسي استازولۍ «یوناما» وایي، د ۲۰۱۵ کال په پرتله په ۲۰۱۶ کال افغانستان کې د ولسي وګړو د مرګ ژوبلې کچه ۳ سلنه لوړه شوې ده.

رپوټ زیاتوي چې ۲۰۱۶ کال افغانستان کې د ماشومانو لپاره تر ټولو خونړی ؤ. او په دې کال کې د ماشومانو په مرګ ژوبله کې ۲۴ سلنه زیاتوالی راغلی دی.

د دغه راپور پربنسټ، د ۲۰۱۶ کال په جګړه ییزو پېښو کې د ۱۱۴۱۸ ولسي خلکو مرګ ژوبله ثبت شوې، چې ۳۴۹۸ یې وژل شوی او ۷۹۲۰ ټپیان شوي، چې له دې ډلې ۳۵۱۲ ټپیان په کې ماشومان دي چې دا شمېره په تېرو ۱۵ کلونو کې تر ټولو لوړه شمېره ده.

دا په داسې حال کې ده چې د ملي وحدت حکومت له لوري له امریکا سره د امنیتي ټرون دلاسلیک لپاره تر ټولو غټه چیغه او ډنډوره داوه چې په دې سره به په هېواد کې امنیت راشي او د خلکو ژوند او مال به خوندي شي، په داسې حال کې چې اوس خبره پر عکس ښکاري، بلکې د جګړو لمنه لاپسې پراخه شوه، او غمیزه خو داشوه چې اوس امریکایي پوځیان یوازې د خپلو موخو دپلي کولو لپاره په خپلو قرارګاوو کې ناست دي او پر ځای یې یوازې افغانان مري.

په تېرو څو میاشتو کې که مونږ وګورو نو په ځانګړي ډول په چاودنو کې ډېری ملکي کسان وژل شوي او ټپیان شوي دي، همدا راز د بهرنیو قواوو په هوایي بریدونو کې هم تر ډېره ملکي کسان په نښه شوي دي، دا په داسې حال کې چې تر اوسه هم په دقیقه توګه د تېرو ۱۵ کلونو پردۍ جګړې د قربانیانو شمېره نه ده په ګوته شوې، او یا هم تر ډېره دا شمېره لږه ښودل کېږي.

د خواشینۍ ځای دادی چې دلته ډېرې کړۍ بیا د دې پرځای چې د سولې غږ ته لبیک ووایي لاهم د سولې د هڅو مخالفت کوي او پر یوه او بله پلمه د جګړې د دوام لپاره لارې برابروي او که د سولې کومې خبرې مثبتې پایلې هم ولري، بیا په رنګ رنګ تورونو او د خپلو ګټو د ناخوندیتوب له وېرې غواړي چې خلک پرې شکمن کړي.

لکه څنګه چې مونږ په کراتو ویلي دي چې په هېواد کې روانه جګړه د افغانانو خپله جګړه نه ده او نه یې هم واګې د دوی په لاس کې دي، بلکې دا پردۍ جګړه او د پردیو د ګټو لپاره ده چې قرباني یې یوازې مظلوم افغانان دي او په اور کې یې هم یوازې د دې خاورې بچي سوزي.

له امریکا سره امنیتي ټرون هم د جګړې د له مینځه وړلو لپاره نه، بلکې د جګړې د دوام او خوربدو لپاره یو ګام ؤ چې اوس یې هغوی هم ردوي چې د لاسلیک لپاره یې دروېزه کوله. او تر هغو چې دا بهرنۍ قواوې دلته شتون ولري، دلته په رېښتینې توګه د سولې راتلل ناشونی کار دی، ځکه چې دوی خپله داسې شرایط برابروي چې که د دولت موجود ټول وسله وال مخالفین هم سولې ته غاړه کېږدي، نوې وسله والې ډلې به راپیدا کوي، ترڅو د جګړې دا اور ژبغړانده پاتې شي، همدا رنګه د سولې د خبرو پروړاندې هم همدا بهرنیان خپله یو غټ خنډ دی.

په هر صورت، ثابته خبره دا ده چې افغانان سولې ته تر هرڅه وړاندې ضرورت لري او باید له دې وروسته د سولې لپاره قرباني ورکړل شي، ترڅو نور د دې هېواد موري بورې نه شي او له دې زیات د دې خاورې بچیان په خپلو وینو کې ونه لمبول شي.

جمعیت اصلاح افغانستان

بخش فرهنگی و نشرات

هفته نامه اصلاح ملی اونیزه

داسلام داصیل فهم منبر

Email:eslahmilli@gmail.com

مدیر مسؤول

محمد شعیب قریشی

اعضاء هیأت تحریر:

نقیب الله حمید
سردارمحمد دیندارخیل
رحیم الله حریفال
وحید الله مصلح
عزیزاحمد حنیف

طرح و دیزاین: الیاس نوری
۰۷۸۲۵۹۲۶۲۰

شماره مسؤول توزیع: ۰۷۸۰۷۴۱۳۱۲

آدرس بانکی: جمعیت اصلاح و انکشاف اجتماعی افغانستان
نوی کابل بانک
A/c No: 1001202080036 (Afghani)

آدرس بانکی: جمعیت اصلاح و انکشاف اجتماعی افغانستان
نوی کابل بانک
A/c No: 1001201080036 (Dollar)

قربانیان برف کوچها محتاج همکاری اند

نصیر احمد نویدی - رئیس شورای مرکزی جمعیت اصلاح

طبق آمار رسمی، تعداد قربانیان سرمای امسال، از ابتدای زمستان امسال تا حال به ۱۶۰ تن می رسد که ازین جمله ۱۱۹ تن آن به خاطر برفباری های سنگین هفته‌ی گذشته و ریزش برف کوچها درنقاط مختلف کشور جان های خود را از دست داده اند.

بیشترین تلفات مربوط به ولایت نورستان می باشد که دراثر آن یک قریه ی کامل درولسوالی برگ متال از میان رفته است. ما سفر رئیس جمهور کشور محمد اشرف غنی به منظور بازرسی مستقیم از عمق این فاجعه را اقدام قابل تحسین دانسته، اظهار امید واری می نماییم که همیشه چنین سفرهای تفقدی در حالات اضطراری وغیر اضطراری به مناطق مختلف کشور صورت گیرد. علاوه برین، مناطقی از ولایت بدخشان، ولسوالی غوربند ولایت پروان وجاهای دیگر نیز با تفاوت ارقام، تلفاتی را در اثر برف کوچ ها داشته است.

کاش ریزش برف کوچ یگانه مشکل ما می بود، در ولسوالیهای دوردست و مناطق روستایی افغانستان که با فقر شدید مبتلاء می باشند، ده ها هزار از هموطنان فقیر ما، همه ساله زمستان سختی را سپری می نمایند. نه نانی برای خوردن، نه هیزمی برای گرم کردن ونه هم دوایی برای علاج در دسترس دارند.

تقاضای هموطن بودن وحکم شریعت اسلامی این است تا ما از هموطنان مصیبت زده ی خود در چنین حالات دشواری دست گیری نماییم. اولاً به کمک عاجل خانواده هایی بشتابیم که برف کوچهای اخیر دار و ندار شانرا ازبین برده است و محتاج کمک عاجل استند. در قدم دوم به کمک آنهایی بشتابیم که شکم شان گرسنه است، لباسی برای پوشاک ودوایی برای علاج ندارند. پیامبر علیه الصلاة والسلام بنده ای را مسلمان کامل نمی داند که خود سیر بخوابد وهمسایه اش گرسنه باشد. همچنان پیامبر رحمت صلی الله علیه وسلم کسی که شب را بدون توجه به هموم مسلمانان صبح می کند، در دایره ی اسلام حساب نمی کند. وظیفه ی تجار ملی و هموطنان ثروتمند ما است که با سخاوت کامل به خدمت هموطنان بی بضاعت خود اقدام نمایند. اما عامه ی مردم هم نباید آرام بنشینند بلکه هرکسی به اندازه ی توان خود، اضافه از ما یحتاجش را از قبیل لباس، کمپل، فرش و مواد خوراکی جهت مرفوع ساختن احتیاجات عاجل هموطنان فقیر ما درین زمستان سرد صدقه نمایند. ازینکه فعالیت های فردی درین زمینه زیاد مؤثرنیست و ممکن فرد موفق نشود صدقه اش را به تنهایی به دسترس مستحق ترینها برساند، بهتر است که این کار از طریق بنیاد های خیریه صورت گیرد.

یکی از مراجعی که می توان درجهت رسانیدن کمکها برای هموطنان مصیبت زده ی خویش بالایش حساب نمود، بنیاد خیریه ی احساس (احسان سابق) است که کارکردگی وشفافیت آن طی چند سال گذشته از محک تجربه بیرون آمده است. این نهاد غیر حکومتی و غیر انتفاعی بعنوان پلی میان ثروتمندان و فقرای جامعه ی ما عمل نموده همیشه درکنار هموطنان بی بضاعت ما قرار دارد. از زمین لرزه های سروبی و لوگر گرفته تا لغزش زمین در بدخشان و سیلابها در فاریاب و جوزجان، همه جا مصیبتی بوده، رضاکاران احساس قبل از دیگران حضور یافته و ازهموطنان مصیبت زده ی خود دست گیری نموده اند. خداوند رضاکاران احساس و تمام آنانیرا جزای خیرنصیب فرماید که درغیاب خدمات حکومتی فراگیر وشفاف، درخدمت هموطنان مصیبت زده وفقیر خود قرار دارند - آمین.

از سوی دیگر زمستان سرد درحالی در کشور ما بیداد می کند، که متأسفانه آتش جنگ هنوز هم شعله ور است و همه روزه خانواده های بیشتری بر گلیم غم عزیزان شان می نشینند که آخرین مورد آن انفجار انتحاری ای درمیان کارمندان دفتر ستره محکمه ی افغانستان درسرک میدان هوایی کابل بود که ده ها کشته و زخمی به جا گذاشته یکباردیگر هموطنان ما را به سوگ عزیزان شان نشاند. مطابق گزارش اخیر یوناما (دفترسیاسی ملل متحد درافغانستان) تعداد تلفات ملکی (کشته و زخمی) طی سال ۲۰۱۶ سه فیصد نسبت به سال قبل افزایش یافته و درمجموع ۱۱۵۰۰ تن غیر نظامی طی این سال قربانی جنگ شده اند که رقمی بزرگ و قابل نگرانی شدید است. نماینده یوناما طی نشستی ضمن اعلان نتایج این گزارش یکباردیگر از اطراف جنگ خواست تا از کشتن غیرنظامیان که به اساس نورمهای بین المللی جنایت جنگی حساب می شود، خود داری نمایند.

درحالیکه هموطنان با احساس ما دریک سنگر مصروف تقدیم کمک به خانواده های مصیبت زده و انسانهای محتاج درجامعه ی ما می باشند، در سنگر دیگر باید به قضیه صلح و خاتمه ی جنگ در کشور ادامه بدهند. زیرا تا زمانیکه صلح واقعی و همه جانبه در وطن ما تحقق نیابد، نه حکومت داری خوب به میان خواهد آمد و نه هم دامنه ی فقر برچیده خواهد شد. جنگ، فقر و فساد، مثلث شومیست که یک حلقه ی آن به حلقات دیگر ارتباط نا گسستنی دارد. پس بیایید همه باهم، بخاطر آمدن صلح عادلانه و امنیت واقعی و همه جانبه درکشور کارنماییم، تا هموطنان ما ازمشکلاتیکه چهاردهه سابقه دارد، نجات یافته به خوشی وسعادت واقعی نایل آیند.

لوړ همت

سردارمحمد دیندار خیل

همت دی چې د نړۍ بڼې ته تغییر ورکوي او په دنیا کې چې څومره تمدني بدلونونه را منځ ته شوي‌دي او یا نن سبا دغه ډول بدلون رامنځ ته کېږي، دا ټول د لوړهمته انسانانو په مبارکو لاسونو شوي، چې له برکته یې مونږ او تاسې نن په سوکالۍ او آرامۍ شپې او ورځې تېروو.

که چېرې دغه د عالي همت خاوندان نه وای، نو اوس به دغه ترقي او پرمختک هم نه ؤ او نه به د ژوند سهولتونو شتون درلود.

د لوړ همت څښتنان د خپل ځان لپاره نه، بلکې د نورو لپاره کار کوي، خپل بار او پردی بار دواړه پر خپلو اوږو ږدي ترڅو ګټه یې نورو ته ورسېږي، ځکه دوی ښه پوهېږي چې غوره انسان هغه دی چې نورو ته یې ګټه ورسېږي. دغسې اشخاصو تل د نورو لاسنیوی کړی دی او بې وزله او فقیر وګړي یې اوچت کړي دي.

د دغو لوړ همتوو انسانانو په سر کې زمونږ خوږ پیغمبر حضرت محمد صلی الله علیه وسلم دی چې انسان ته یې د انسانیت لوړ منزلونه وروښودل او انسان یې د انسانیت په ګدۍ کیناوه او د انسانیت د خدمت کولو جوګه یې کړ.

که چېرې دغه مهربانه ذات نه وی نو نن به بشریت په دې نامه څه نه پېژندل.

کله چې ابوطالب رسول الله صلی الله علیه و سلم ته وایي چې ای وراره جانه! هغه بار پر ما مه باروه چې وړی یې نشم، رسول الله علیه وسلم ورته وفرمایل: که چېرې دغه قوم ما ته لمر په ښي لاس او سپوږمۍ راته په کیڼ لاس کې راکړي، نو زه به دغه لار پرېنږدم؛ یا به دغه کار د کامیابۍ پړاو ته رسوم او یا به په دغه لار کې ځان قربانوم.

د لوړ همت خاوند داسې اشخاص وروزل چې د انسانیت د هوساینې لپاره یې د نړۍ ګوټ ګوټ په خپل همت روښانه کړل، او انسانان یې د انسانیت په لار روان کړل.

د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه وروسته د دې لارې لاروی حضرت صدیق اکبر دی چې لوړ همت ته یې انسانیت سلام کوي او له برکته یې دنیا د ډاډ او سکون ساه اخلي او له دوی وروسته ددې قافلې نور سالاران هر یو عمر، عثمان، علی او ... رضی الله عنهم د یادولو وړ دي چې انسان یې له پرېوتي حالت څخه د انسانیت لوړ معراج ته پورته کړ او ځانونه یې د دوی د سوکالۍ لپاره قربان کړل.

په دې اړه د پښتو ژبې یو شاعر څومره ښه وایي:

مطلب چې لوی وي مصیبت یې هم راحت وګڼه
رانجه د سترګو ګڼي، شرمښ د رمې ګردونه

واورې!

هغه نعمت چې د چاروکو بې‌پروايي ترېنه زحمتونه جوړوي

اصلاح رسنيز گروپ/ نعمت الله عزيزي

سره له دې چې ورښتونه د بشري ژوند لپاره اړين او د لا ښکلا لپاره بې مهم گڼل کېږي، خو ډېر کله دا ورښتونه په غرني هېواد افغانستان کې -چې له طبيعي پېښو سره د جدي مبارزې او مخنيوي په برخه کې لازم امکانات نه لري- د ستونزو لامل گرځي.

په وروستيو کې پرلپسې ورښتونو -چې په څو کلونو کې بې ساري گڼل کېږي- او د واورې ښويدنې پېښو د پخوا په څېر په گڼو ولايتونو کې خلک د سر او مال له زيان سره مخ کړل. د چارواکو په خبره د هېواد په ۲۲ ولايتونو دا پېښې رامنځته شوې چې ډېرى قرباني يې له نورستان ولايت څخه اخيستې دي.

پر دولت او په اړونده ادارو باندې ډېر کله نيوکې کېږي چې د طبيعي پېښو د مخنيوي په موخه کوټلي گامونه نه اخلي او د پېښو وروسته هم پر وخت خلکو ته بېړنۍ مرستې نه رسول کېږي خو چارواکي وايي هميشه يې خلکو ته پر وخت مرستې رسولې دي.

دا چې ورښتونه او په ځانگړي ډول واوره د افغانستان لپاره څه ارزښت لري؟ د طبيعي پېښو پر وړاندې د مبارزې په برخه کې دولت تر کومه خپل مسؤوليت اداء کړی؟ او بلاخره څنگه کېدای چې د دې ډول پېښو مخنيوي وشي او يا هم پکې د مرگ ژوبلې کچه کمه کړل شي؟ دا او ځينې نورې مهمې پوښتنې مو د شنونکو او چارواکو سره څېړلې چې د لوستلو بلنه يې درکوو.

د واورې اورښت او رامنځته شوې ستونزې!

واوره په اقليم او آب او هوا کې څه ارزښت لري او د افغانستان په څېر هېواد ته چې تر ډېره کرهڼېز بلل کېږي، د واورې وريدل څومره اړين دي؟

د علومو اکاډمۍ د زمکې انستيتيوت آمر عبدالرييس عالمي وايي: «دا متل دي چې کابل بې زر خوب است نه بی برف.» نوموړی زياتوي چې د کابل او هېواد زمکه داسې يو حالت لري چې اوبه په قراره جذبوي او د باران اوبه زمکه ژر نشي اخيستلای او نورو حوزو ته تېرېږي او گټه نه ترې اخيستل کېږي خو که واوره وي دا بيا تر ډېره وخته پاتې کېږي او په قرار قرار په زمکه کې نفوذ کوي او د هېواد د زمکې لاندې اوبه زياتوي.

ښاغلی عالمي څرگندوي: «دا چې افغانستان يو وروسته پاتې هېواد دی او نورې اقتصادي او ټولنيزې ستونزې هم لري او دا واورې خلکو ته زيانونه هم رسوي خو په ټوله کې د واورو وريدل په نيک پال نيسم.»

د طبيعي پېښو کارپوه او د طبيعي پېښو پر وړاندې د مبارزې ملي اداري پخواني مشر عبدالمتين ادراک هم واوره د کرهڼې او للميو زمکو لپاره ډېر مهمه گڼي او زياتوي چې همدا واوره ده چې د افغانستان د اوبو سرچينې تمويلوي او له اوبو يې ډکوي. خو د ښاغلي ادراک په وينا دا چې واورې خلکو ته ستونزې پېښوي بايد د طبيعي پېښو پر وړاندې د مبارزې ملي اداره يو څه خپلو کارونو ته سرعت ورکړي او په پوره همغږۍ باندې کار وکړي ځکه په باور يې د واورې ښويدنې پېښې مهار کېدای شي او په نورو هېوادونو کې هم دا ډول پېښې مهار کېږي.

د نوموړي په وينا نشي کېدای چې په افغانستان کې واورې ونه وربېږي ځکه په باور يې واوره د انساني او حيواني ناروغيو په کنټرول کې ستر رول لري.

پېښو ته د رسيدنې په برخه کې د دولت د وزارت د نړيوالو اړيکو رييس او وياند محمد عمر محمدي له اصلاح رسنيز گروپ سره په خبرو کې وويل: «له تېرو څلورو پنځو ورځو راهېسې چې د هېواد ۲۲ ولايتونه د درنې واورې له وريدنې لاندې راغلل په خواشيني سره د دې وريدنو له امله په ۲۲ ولايتونو کې ۱۳۲ تنه شهيد شوي، ۱۲۳ تنه ټپيان دي، ۲۷۷ کورونه په بشپړ ډول ويجاړ شوي ۳۹ کورونو يو څه برخه ويجاړه شوې او ۱۲۶۰ بوده څاروي د هوا د يخوالي او د واورې وريدنې له امله منځه تللي.»

د طبيعي پېښو پر وړاندې د دولت مسؤوليت!

دا چې په هېواد کې ستونزې ډېرې دي او خلک له گڼو ستونزو سره وار له مخه لاس او گريوان دي، چې ډېر کله د واورې وريدل دا ستونزې څو چنده زياتوي او د خلکو ژوند اخلي تر کومه د دولت اړونده ادارو د طبيعي پېښو د مخنيوي او مبارزې په برخه کې خپل مسؤوليت اداء کړی دی؟

د علومو اکاډمۍ د زمکې انستيتيوت آمر عبدالرييس عالمي وايي: دا څو کاله کېږي چې هوا په گرميدلو ده او نړيوال اقليم هم تود شوی دی او دا لوړې ژورې په دې گرافونو کې ليدل کېږي

او حکومت هم داسې کافي چمتووالی نه درلودلو چې داسې درنه واوره دې وورېږي او له بلې خوا افغانستان د وروسته پاتې هېوادونو له ډلې څخه دی چې نشي کولای د دا ډول پېښو پر وړاندې جدي تدابیر ولري.

ښاغلی عالمي همدارنګه وايي: فکر نه کوم چې د طبیعي پېښو پر وړاندې د مبارزې اداره به هم وکولای شي چې دې ډول ستونزو ته رسیدنه وکړي ځکه په باور یې دا یو ستونزمن کار دی، نابېره پېښه وه او هېڅ په پلان کې ورته څه شتون نه لري ځکه ټول کال ګرم او آن د مرغومي (جدي) تر ۱۰ پورې هم هېڅ ورښت نه ؤ او خلک یې غافل ګېر کړل.

د ښاغلي عالمي په خبره په نورو هېوادونو کې خو په دغسې حالات کې بېړنی حالت اعلانېږي او له خلکو سره مرستې کوي خو په افغانستان کې نه پوهېږم چې څه کارونه په لار اچوي او پلانونه یې څه دي.

د طبیعي پېښو کارپوه او د طبیعي پېښو پر وړاندې د مبارزې ملي ادارې پخوانی مشر عبدالمتین ادراک وايي که دولت خپل مسؤولیت اداء کړي او د طبیعي پېښو پر وړاندې د مبارزې اداره قوي او اړونده کمیټې قوي کړئ، کولای شي د ژمي له راتګ مخکې بېلابېلو برخو کې خپل قرار دادونه وکړي، د واورو پاکولو لپاره خلک وګماري او د واورې ښویدنې د مخنیوي په هکله هم تدابیر (سرونګ او مینونه آلوزول) له لارې ونیسي او له بلې خوا تر ګواښ لاندې سېمو خلک امنو سېمو ته انتقال کړي.

نوموړی زیاتوي، چې باید هغه ولسوالیو او سېمو ته چې تګ راتګ ورته ستونزمن کېږي خوراکي توکي او درمل مخکې له مخکې ورسول شي چې دا کولای شي د خلکو له زیانمنیدلو او تلفاتو مخنیوی وکړي او په وینا یې له پېښې وروسته تدابیر نیول بیا دومره اغېزمن نه وي.

ښاغلی عبدالمتین ادارک چې د طبیعي پېښو پر وړاندې د مبارزې ملي ادارې پخوانی مشر پاتې شوی باور لري چې باید د دولت ټول غړیو (وزیران، پارلمان او خلکو) ته د طبیعي پېښو په برخه کې عامه پوهاوی ورکړل شي تر څو خلک د دې موضوع په اهمیت او ارزښت پوه شي او لکه څنګه چې امنیتي پېښې د خلکو ژوند اخلي دا موضوع هم د خلکو ژوند اخلي نو ځکه باید په دې برخه کې کمیټه فعاله او د طبیعي پېښو اداره تقویه کړل شي تر څو د دې پېښو پر وړاندې جدي مبارزه و کولای شي.

د طبیعي پېښو دا متخصص په دې نظر دي چې په افغانستان کې یو غلط نظر شتون لري چې کله یوه پېښه وشي باید هغوي ته څه بېړنی مرستې ورسول شي او که لارې بندېږي باید د پاکولو لپاره یې کار وشي چې د ښاغلي ادراک په باور دا کافي نه ده او باید یو څه له تخنیکي پلوه د نورو هېوادونو په څېر د طبیعي پېښو مخنیوي وشي، نوموړی زیاتوي چې قزاقستان ۷۰ هلیکوپتر د طبیعي پېښو ادارې ته ورکړې او نورو هېوادونو کې هم امکانات ډېر لري خو په افغانستان کې بیا دا امکانات شتون نه لري.

پېښو ته د رسیدنې په برخه کې د دولت د وزارت د نړیوالو اړیکو رییس او ویاند محمد عمر محمدي زیانمنو شویو خلکو ته د مرستې رسونې په هکله څرګندوي چې د وروستیو پېښو په برخه کې د لټون عملیات او د لارو او سړکونو د پاکولو مرحله پای ته رسیدلي او دریمه مرحله چې زیانمن شویو خلکو ته د مرستو رسول دي پیل شوې او د بدخشان، نورستان او پروان ولایتونو ته چې ډېره زیانمن شوي خلک پکې وو خوراکي او غیر خوراکي توکي رسېدلي دي.

د محمدي په وینا نورو ولایتونو ته هم د کاري مشارکینو (دولتي ارګانونو، مؤسسو، خیریه بنسټونو او د ملګرو ملتونو د مؤسسو) په مرسته مرستې توکي انتقال شوي دي.

نوموړی زیاتوي چې له نورستان وروسته په پروان، سرپل، بدخشان، بادغیس، تخار، او میدان وردګ کې تلفات شتون لري. ښاغلی محمدي همدارنګه څرګندوي، چې په ولایتونو کې د ولایتي پېښو پر وړاندې د مبارزې کمیټې لرو چې په رأس کې یې والیان دي چې ټول کار کوي او هڅه مو دا ده چې د وروستیو واورو ښویدنو پېښو زیانمن شویو ته لازمه رسیدنه وشي.

ښاغلی محمدي د راتلونکو احتمالي پېښو پر وړاندې له چمتووالي خبر ورکوي او وايي: «ټولو ولایتونو کې د بېړني حالت لپاره بودیجه شته او کومه جدي ستونزه نه لرو، خوراکي او غیر خوراکي توکي هم په ذخیرو کې شتون لري او د پېښو په رامنځته کېدو سره ورته لازمه رسیدنه کېږي.»

څنګه د دې ستونزو مخنیوی کیدای شي؟

دا چې هر کال په هېواد کې یو شمیر خلک د واورې ښویدنې او سیلابونو په خاطر ژوند له لاسه ورکوي د حل لارې په توګه څنګه کېدای شي د دې ډول پېښو مخه ونیول شي او یا لږ تر لږه په دې ډول پېښو کې د تلفاتو کچه ټیټه و اوسي؟

د علومو اکاډمۍ د زمکې انستیتیوت آمر عبدالرییس عالمي وايي: له طبیعي پېښو خلاصون ډېر ستونزمن کار دي او ډېر پرمختللي هېوادونه هم تري خلاصون نه لري او دا داسې قواوې دي چې پر وړاندې یې تدابیر هم ناشونی غوندې کار دي او په نورو هېوادونو کې هم آتش فشانونه را منځته کېږي خلک، کورونه او ښارونه له منځه وړي.

خو بیا هم نوموړی کارپوه په دې اند دی چې تر ډېره د دا ډول پېښو پر وړاندې مبارزه د هېوادونو په پرمختګ پورې هم اړه لري ځینې هېوادونه هر څه ته تدابیر لري خو افغانستان تر ډېره وروسته پاتې او پر بهرنیو مرستو ولاړ هېواد ده.

د علومو اکاډمۍ د زمکې انستیتیوت مشر اشاره کوي چې تر ډېره په کابل کې هوا او اقلیم د مرغومي (جدي) له ۱۵ تر ۲۰ پورې ډېره سړه وي او که پخوانیو ریکارډونو ته هم پام وشي لیدل شوي چې په تېر کې هم درنې واورې د دلوې له ۱۵ تر ۲۰ پورې وي.

نوموړی کارپوه د طبیعي پېښو د مرګ ژوبلې د ډېروالي په برخه کې خلک هم ملامتوي چې ډېر کله احتیاط نه کوي او په دغسې ځایونو کې کورونه جوړوي چې د طبیعي پېښو د رامنځته کېدو خطر ډېر وي. ښاغلي عالمي خلکو ته سپارښتنه کوي چې باید کورنه د غرونو په لمنو کې چې په وار وار د واورې ښویدنې پېښې پکې رامنځته شوي جوړ نه کړي بلکې په نورو ځایونو کې یې کلک او مستحکم جوړ کړي.

د طبیعي پېښو کارپوه او طبیعي پېښو پر وړاندې د مبارزې ملي ادارې پخوانی مشر عبدالمتین ادراک وايي خلک ستونزه نه لري او یوازې که خلکو ته عامه پوهاوی ورکړل شي او حکومت هم خپل عامه پوهاوی لوړ کړي او د دې پېښو پر وړاندې یو څه جدیت په کار واچوي دا ستونزې حل کېدای شي.

طبیعي پېښو ته د رسیدنې په برخه کې د دولت د وزارت ویاند محمد عمر محمدي بیا وايي: «موږ همیشه په بېلابېلو فصلونو کې خلکو ته د عامه پوهاوي په پروګرامونو کې د بېړنیو حالاتو او پېښو سره د مخ کېدو لارې چارې ښودلې دي چې د دې ډول پېښو سره د مخ کېدو په صورت کې باید څه وکړي.

نوموړی همدارنګه زیاتوي، له نیکه مرغه په ډېرو برخو کې خلک له موږ سره همغږي دي او د اطلاعاتو په رسونه کې یې ونډه اخیستلې ده ښاغلی محمدي له خلکو بیا هم د مرستې غوښته کوي چې له پېښو سره د مخ کېدو په صورت کې د ټپیانو او زیانمنو شویو خلکو په انتقال کې او اطلاع رسونې کې له اړونده ادارو سره همکاري او مرسته وکړي.

د یادونې ده چې په افغانستان کې هر کال په بېلابېلو موسمونو کې یو شمېر خلک د طبیعي پېښو (واورې ښویدنې، سېلابونو، غرونو غورځیدنې او ... پېښو) له امله خپل ژوند له لاسه ورکوي.

۲۶دلو
روز ظفر بر دشمن

دکتور شمس الحق سلیم

ملت ها در طول تاریخ فراز و نشیب هایی دارند طوریکه گاه آنها را در حضیض ذلت می یابی و گاه در اوج عزت، به جرأت می توان گفت هیچ ملتی از این قاعده استثناء نبوده و نیست. هیچ ملتی را نمی توان یافت که همیشه سربلند زیسته باشد و نه عکس آن. چون ملتی اراده کند که در مسیر عزت حرکت کند حتما قله آنرا لمس خواهد نمود.

روزگاری دیکتاتورانی در نیمکره شمالی دنیا زندگی می کردند (هفت دهه:۱۹۲۲-۱۹۹۱) که قدرت شان چشم ها را خیره می نمود و فجایع شان مو بر بدن سیخ می کرد و پهناوری سرزمین شان حیرت آور بود. ناگهان بزرگشان که در آن زمان لئونید برژنف (۱۹٦٤-۱۹۸۲) نامیده می شد هوایی شد و خواست تا پهنای کشورش را به سمت جنوب گسترش دهد و با کمک مزدورانی وطن فروش، بتواند تمامیت ارضی یک مملکت را زیر سوال برده و مردم فقیر و دیندارش را برده و بنده خود کند. نمکدان شکنان وطن نیز با وی همنوا شده و به وی چه چه و به به سر دادند و وی را در این مسیر تشویق نمودند تا باشد با وطن فروشی خویش، خوش خدمتی ای به این غول دوران نموده باشند، شاید که اوشان را به مقام نوکری مفتخر سازد؛ غافل از اینکه لقمه ای که برای این غول پیشنهاد می کنند پاک تر از آن است که بتواند خوراک چنان کثیفی شود و غافل از اینکه این خوش خدمتی نیست بلکه دعوت به خودکشی است و غافل از اینکه با این پیشکش قبر بادار را می کنند.

ابتدا این نوکران وطن فروش با دستور بادار، کودتا نمودند (۷ثور ۱۳۵۷)، ملت را از ترقی بازداشتند، سرکوب ها نمودند، ویرانی ها آفریدند و خونها ریختند و چون خود را عاجز و درمانده یافتند، نوکرانه کارت دعوت به قشون سرخ (که آرزوی حرکت به جنوب را از مدتهای مدید در سر می پروراند) فرستادند تا بیاید (٦جدی ۱۳۵۸) و ملت شان را به خاک و خون بکَشد و بکُشد آنچه می تواند.

قشون سرخ نیز که گویا به رویای دیرینه اش دست یافته، چون گرگی گرسنه به میدان دویده و انسانها (پیرمردان، پیرزنان، مردان و زنان، جوانان، نوجوانان و حتی کودکان) را دریده و به گورهای با نام و گمنام سپرد که آمار فجایع شان به هزار هزار (یک ملیون) یا دو هزار هزار (دو ملیون) شهید در چند سال حضور نحسش تخمین زده می شود.

مردم نیز که چاره ای جزء دفاع نداشتند با تبر بدست یا تفنگ موش کش بر شانه در مقابل این قشون عصری و ابرقدرت جهان قد علم کرده و خواستند از حق مشروع خویش دفاع نمایند و اجنبی را به چالش کشیده، وادار به عقب نشینی سازند و زنده یا مرده به منزلگاهش واپس زنند.

اما امکانات این شیرمردان راه خدا و حق طلب کجا؟ و ناوگان جنگیِ زمینی و هوایی شوروی خونخوار کجا؟

با آنهم اما! اینجا صدای الله اکبر و آنجا صدای فیر تانک و توپ و فرود بیلریهای سنگین وزن.

اینجا قوت اراده و آنجا قوت ماده.

اینجا مردمی با ایمان و آنجا مردمی ماده پرست که جز مکتب ماتریالیستی دیگر همه را هیچ می پنداشتند.
اینجا عشق به شهادت و آنجا عشق به خون آشامی و قتل و غارت و توسعه طلبی.
وقتی در دنیای مادی، معادلات را کنار هم بچینیم هرگز نمی توان تصور شکست را برای این ابرقدرت دنیا؛ این خون آشام دوران و این غول ترسناک نمود؛ اما وقتی معادلات ایمانی را کنار هم می چینیم، می بینیم نتیجه ای منطقی تر و واقعی تر به دست می آید، غول به زانو می نشیند و متلاشی می شود، از فرط خستگی و زخم های پیاپی ای که بر پیکرش وارد شده و تزلزلی که بر اندامش افتاده و ترسی که بر وجودش مستولی گشته. آنقدر نومید می شود، آنقدر دچار وحشت می شود که گویا فراموش نموده، آمده بود تا آبهای سرد شمال را به آبهای گرم جنوب وصل کند و سربازانش در آبهای گرم اقیانوس هند آب تنی کنند.
این تنها نه، بلکه آنقدر در هم می شکند که پهناوری اش را هم به فراموشی می سپرد، گویا غلط کرده که پهناور شده و هوس پهناورتر شدن داشته، دست به تجزیه خود می زند تا اندکی از آلام و زخمهایش بکاهد. شاید اینگونه بتواند از مرگ کامل خود جلوگیری کند، لذا خیلی از اعضایش (سرزمین هایش) را به باد فراموشی می سپارد.
این نیز تنها نه! ایدئولوژی ای که ادعا می کرد باید بر سراسر زمین حکومت کند و فکره ای که مدعی بود یگانه راه خوشبختی بشر است و مکتبی که به زعمش انسان ساز و سعادت آفرین بود و می خواست تا زمین وجود دارد بر زمین حاکم باشد، اندیشه ای که می خواست همه انسانها به زور یا رضا حتما خوشبخت!!! شوند. در پیش روی انسانها فقط دو راه را می گذاشت یا کمونیست شده خوشبخت گردند و یا بمیرند. (قتل ۳ملیون انسان تنها در دوره جوزف استالین ۱۹۲۲-۱۹۵۳ از مخالفان سیاسی گرفته تا مردم عادی گوشه ای از این جنایات است.)
تمام این ایدئولوژی و فکره و مکتب و سعادت کذایی را از شدت ترس و وهم و درماندگی و مریضی و زخم خوردگی و بیچارگی (از دست یک مجموعه انسانهای مومن و مجاهد و مبارز) به دور افکند. بیچاره مکتبی که می خواست نور و شعله اش همیشه جاوید باشد یا حداقل عمری تمدنی را سپری کند فقط و فقط ۷۰ سال عمر کرد به اندازه عمر یک انسان معمولی. (میخائیل گورباچف ۱۹۸۵-۱۹۹۱ مراسم این عزاداری را انجام داد.)
و بالاخره ابرقدرت شوروی در ۲۶ دلو ۱۳۶۷ هجری شمسی مصادف ۱۵ فبروری ۱۹۸۹ با تحمل ضربات سنگین از سوی ملتی مومن، سرافکنده و مغبون بعد از ۳۳۳۷ روز (۹ سال و یکماه و ۲۰ روز) وحشیگری و خونخواری در حالیکه روزانه بطور اوسط ۳۰۰ تا ۶۰۰ نفر از کودکان و زنان و مردان و کهنسالان این سرزمین را از روی خاک به زیر خاک فرستاده بود، ذبونانه شکست اش را پذیرفت و به قوایش دستور عقبگرد داد. سربازان شکست خورده را می دیدی که چه زبونانه در حال خروج از مرزهای کشور هستند. چه خوار و زبون لشکری و چه نحس و باطل مکتبی.
۲۶ دلو! این روز؛ روز جشن ملتی بزرگ، ملتی با ایمان، غیرتمند و وطن دوست بنام ملت افغانستان است. ملتی که با سلاح اراده، با قلبی بزرگ و با ایمانی راسخ به الله واحد و قهار نقشه جغرافیایی دنیا را برهم زدند و دنیا را از لوس ستمگارترین دیکتاتوران زمان پاک نمودند و مکتب، نظام، خاطرات و رهبرانش را به گورستان تاریخ سپردند.

© AP

همچنان به زبونانی که می ترسیدند با این ابرقدرت وارد جنگ گرم شوند و تنها با جنگ سرد با او مبارزه می کردند، نشان داد، که سلاح گرم ایمان در هر مبارزه ای پیروز میدان می باشد.
ای ملت سربلند، پیشانی ات را می بوسم و دستان گرمت را می فشارم و به ایمان و استقامت و اراده ات سخت باور دارم.
ای سرزمین دلیران! هیهات که کوردلی بخواهد چون طعمه به تو بنگرد و سرزمینت را با حضور پلیدش ملوث سازد یا وطن فروشی، برای پر ساختن جیب خویش و فراخ ساختن چوکی اش، تو را به اجنبی عرضه کند.
تاریخ یا پند گرفتنی است یا تکرار شدنی.
إن الله یدافع عن الذین آمنوا. قطعا خدا یاور و مدافع مومنان است.

habibi@eslahonline.net

گلبرګهای ادبي

اولادونو ته مو نېک پلرونه شئ نه بد

عزتمن پلار کوښښ کوي چې زوی یې تر هغه لوی شي او هوښیار پلار کوښښ کوي چې زوی یې د هغه په څېر شي او فکر نه کوم داسې پلار به هم وي چې له ځان څخه د خپل زوی د کم راتلو کوښښ وکړي.
زوی فطرتا له تقلید سره مینه لري او تر ټولو خوښ شی ورته له مور او پلار څخه تقلید کول دي؛ نو په کور کې د هغه او د هغه له مور او له کور څخه د باندې له خلکو سره د خپلو کړو وړو څارنه کوه.
څوک چې کور ته شر را دننه کړي؛ نو خپله ښځه او زوی یې هم په هغه کې د برخې اخیستلو لپاره دعوت کړي دي، که څه هم ګومان وکړي چې هغوی یې له شر څخه لرې ساتلي...
ګناهګار پلار خپل بد زوی ته وویل: ایا له ما څخه نه شرمېږې، همدا ما روزنه درکړه او اوس راسره بدي کوې؟!
زوی یې ورته وویل: غوره دا ده چې ته د خپل پرودګار پر وړاندې خجالت شې، ځکه ته یې پیدا کړی یې، نعمت یې درکړ او ته بیا هم بدي کوې؟
پلار: زما پروردګار ډېر ښښوونکی او مهربان دی!
زوی: نو ښه به دا وي چې ته هم له ما سره مهربانه واوسې او ښښنه راته وکړې!
پلار: د پروردګار رحمت او ښښنه ما جنت ته داخلوي په داسې حال کې چې زما رحمت او ښښنه تا دوزخ ته ننباسي!
زوی: که ما ماشوم او ناتوان ته توجه وکړې، زه به د خپل رب د رحمت په واسطه ستا له مهربانۍ بې نیازه شم!
پلار: آیا له دې وروسته زما اطاعت کوې او خبره مې منې که نه؟
زوی: نه، مګر تر هغې چې ته د الله تعالی اطاعت ته ور وګرځې!
پلار: ښه نو، د خلکو پر وړاندې ماسره بدي مه کوه!
زوی: لاسونه دې وتړل شه او خوله دې بنده شه!
(له ژونده مې دا زده کړل له کتاب څخه)

کوهی مه کن د بل سړي په لار کې

وایي یو کس په کور کې له خپلې مېرمنې سره په کومه وړه خبره شخړه راغله او پرته له دې چې د هغې د وژلو اراده ولري له وهلو وروسته مړه شوه، سړی ډېر وارخطا شو او د ورخطایی په حالت کې یې له خپل ملګري سره دا خبره شریکه کړه، ځکه هغه له خسر او خپلوانو ډېر وېرېده، ملګري یې ورته وویل: یو لاروی ځوان کور ته را دننه کړه، هلته یې ووژنه او له ښځې سره یوځای یې واچوه، بیا خسر او خپلوان خبر کړه او ورته ووایه، چې ښځه مې له دې ځوان سره یوځای په بد حالت کې ولیدله، سړي همداسې ځوان له لارې را وګرځاوه او له وژلو وروسته یې جسد له ښځې سره یوځای واچاوه، بیا یې خسر را خبر کړ، او هغه چې حالت ولید نو د غم او خفګان په حالت کې له سکوت وروسته لاړ او هېڅ یې ونه ویل، سړي خپل ملګری را وغوښت او د پېښې د حالت د لیدلو په اړه یې ورته وویل: سړی چې راغی او چې پېښه یې ولیده نو سخت وارخطا شو او چېغې یې پیل کړې، بل شخص ترې پوښتنه وکړه، چې ولې ژاړې؟ ویل یې تا خو زما زوی وژلی دی!

نارینه څه ډول مېرمن غواړي؟

هر نارینه په مېرمنو کې مخکې له دې چې ورسره واده وکړي، د یو ډول خصلتونو او صفتونو پلټنه کوي، او خوښه ګڼي چې یوه داسې مېرمن غوره کړي چې له یو لوري یې په راتلوونکي ژوند کې د بچیانو مور شي، او له بل لوري پرې ویسا او باور ولري.
او د هغو ځانګړنو څخه چې یو نارینه یې په مېرمنو کې لټوي، دلته د یو څو یې یادونه کوو، لکه:
۱ـ نرم خوي: هېڅ کله یو خاوند نشي کولای د یوې تند خویه مېرمنې سره چارچلند وکړي، هغه چې د هېڅ تېروتنې او خطاء په وړاندې چوپتیا نه شي غوره کولای، بلکې د نارینه خوی داسې دی چې د هغې مېرمنې په لور هڅه کوي کومه چې د نرم طبیعت څښتنه وي، یوه داسې مېرمن چې پرته له کوم ډول ستونزو ورسره خبرې اترې وکړای شي، تر څو په ژوندنیزه چارو کې ورسره د ستونزو په هوارولو کې ملاتړه واوسي.
۲ـ مینه پاله: یو خاوند هېڅ کله هم د خپل راتلوونکي ژوند لپاره داسې یوه میرمن نه ټاکي چې بې حوصلې وي، یوه داسې مېرمن چې د خاوند وروستۍ خبرې ته په چیغو سره ځواب ورکړي، بلکې هر نارینه یوه داسې زړه سوانده مېرمن غوره کوي چې تر څو په راتلونکې کې هم د ده سره او هم یې د اولاد سره په نرمښت چلند وکړي.
۳- رومانتیکه مېرمن: په ژوند کې خو دا طبیعي خبره ده چې خاوند په مېرمنو کې د نورو ځانګړنو تر څنګ دې ټکي ته هم ځیر وي چې مېرمن یې باید مینه پاله وي، داسې مینه ناکه وي چې د ګډ ژوند په لړو شېبو کې ورته ډېر څه سر ته ورسوي، تر څو ددې په پایله کې یو له بل سره داسې بې کچه مینه ولري چې د ژوند په روټینه چارو کې یې هېڅ کله هم خنډ او ځنډ رانشي.
۴- قناعت لرونکې مېرمن: نارینه تل د یوې داسې مېرمنې په لټه کې وي چې په لږ څه باندې قناعت ولري، یوه داسې مېرمن چې د خپل خاوند سره په هر څه رضایت ولري، او په چورلټه توګه انکارکوونکې مېرمن نه وي، او د خپل خاوند سره د جدال او شخړو پرځای د ګډ ژوند خیال ورسره وي، یوه داسې مېرمن چې له هغه څخه د زیات څه غوښتونکې نه وي.
۵- ښځه توب: ښځه ددې لپاره چې ښځه ده، باید د ښه ژوند د تېرولو لپاره داسې لارې چارې ولټوي چې پرې وکولای شي د خپل خاوند زړه ښکار کړي.

معلوماتی

چلوونکی: عبدالرزاق حبیبي

ایمان زنان آن وقت!

در زمان خلافت امیرالمؤمنین عمر رضی الله عنه، ابوعبیده بن جراح «امین الأمة» فرماندار شام بود. عمر رضی الله عنه شنیده بود که از طرف پادشاه روم، هدیه‌ای به خانه‌ی ابوعبیده ارسال شده است و همین، او را کنجکاو کرده بود تا دلیل ارسال هدیه را آن هم از طرف یک پادشاه قدرتمند به یک فرمانده‌ی اسلام بررسی کند.

ابوعبیده رضی الله عنه همسری داشت به نام تجیفه (رضی الله عنها) که او نیز، زنی امانت‌دار و لایق بود.

آن دو مشغول صحبت کردن بودند که ناگهان تجیفه (رضی الله عنها) وارد مجلس آنان شد. به محض این که چشم فاروق رضی الله عنه به تجیفه افتاد با لحنی اعتراض‌آمیز گفت: آیا تو همسر ابوعبیده هستی؟ او عرض کرد؛ آری، خودم هستم. فاروق رضی الله عنه فرمود: به خدای سوگند که بدبخت خواهم کرد! تجیفه (رضی الله عنها) با تعجب پرسید؛ منظورت منم؟ امیرالمؤمنین فرمود: آری! به خدای سوگند که بدبخت خواهم کرد! آن وقت بود که تجیفه به اصل قضیه پی برد و فهمید که علت عصبانی بودن عمر رضی الله عنه ، همان هدیه‌ای است که از طرف پادشاه روم ارسال شده است. سپس شروع به توضیح دادن مطلب کرد و در پایان گفت: «ای امیرالمؤمنین، بدان و آگاه باش که شما با تمام عزت و اقتدار خود قدرت بدبخت کردن مرا نداری» این جسارت تجیفه (رضی الله عنها) همسر او را عصبانی کرد به طوری که به اعتراض علیه او برخاست و خطاب به امیرالمؤمنین گفت: آری! ای امیرمؤمنان، خداوند تو را معین کرده است که او را بدبخت کنی. چنین زنی باید ادب شود. او حقش است که بدبختش کنی!

تجیفه (رضی الله عنها) برای بار دوم با کمال جرأت و شهامت عرض کرد؛ نه! به خدای سوگند که او این قدرت را ندارد که مرا بدبخت کند.

عمر رضی الله عنه با تعجب پرسید: تو که با این شهامت صحبت می‌کنی، بگو: پشتوانهٔ تو کیست؟ چه کسی تو را از دست من در امان نگه می‌دارد؟

اینجا بود که او لب به سخن گشود و با سخنان شیوا و منطقی خود، عمر رضی الله عنه را منقلب کرد. این بزرگ بانوی مسلمان خطاب به فاروق رضی الله عنه فرمود: هان! بگو: آیا تو قدرت داری اسلام را از من سلب کنی؟! آیا می‌توانی اسلام را از قلب من بیرون آوری؟!

عمر رضی الله عنه فرمود: نه! به خدای سوگند که قدرت چنین کاری را ندارم.

تجیفه (رضی الله عنها) عرض کرد: منظورم همین است؛ بدبختی من زمانی است که اسلام راستین از قلب من سلب گردد و دینی دروغین جایگزین آن شود. تا وقتی که مسلمان و تسلیم اوامر الهی باشم، بدبختی به سراغم نخواهم آمد و با اسلام عزتمند خواهم بود. با این وجود هر بلایی غیر از شرک بر سرم آید، ناچیز خواهد بود.

این سخنان آنچنان در ذهن و فکر عمر رضی الله عنه تأثیر گذاشت که آن حضرت عصبانیت خویش را فراموش کرد و پی برد که آن زن در اوج ایمان و قله‌های سعادت قرار گرفته است.

اکنون که خشم عمر رضی الله عنه فروکش کرده بود و آرامش یافته بود، خطاب به تجیفه (رضی الله عنها) فرمود: خداوند تو را رحمت کند! بدرستی از چنان ایمانی برخوردار شده‌ای که از تو جدایی ناپذیر است و مطمئنم چنین ایمانی تو را تا فردوس برین قرین و رهنمون خواهد بود. بدین ترتیب، تجیفه که مورد خشم عمر رضی الله عنه قرار گرفته بود با هوشیاری خود توانست اعتماد امیرمؤمنان را جلب کند. ناگفته نماند ابوعبیده رضی الله عنه یکی از ده نفری است که به جنت بشارت داده شده است. منبع: از کتاب: اسوه‌های راستین برای زن مسلمان

ما مسلمانیم و افغانیم!

ما مسلمانیم - و حقا که این مایه‌ی افتخار ماست - متعلق به ملت افغانیم؛ ملتی که همیشه با نجابت و پاکی زندگی کرده است و حیاء و ناموس‌داری چون خون در رگ رگ وجودش جاری و ساری بوده و تا هنوز هم -به حمدالله- چنان است؛ ملتی که در راه حفاظت اخلاق و شرف فرزندانش و در جهت پاسداری از حجاب و عفت دخترانش در طول تاریخ قربانی‌ها داده و فداکاری‌ها نموده است، و کافی است به یاد آوریم که در همین سه دهه‌ی قبل، هنگامی که رژیم اخلاق ستیز کمونستی با پشتوانه‌ی ارتش سرخ اتحاد جماهیر شوروی با شعار»نان، لباس و مسکن« به مصاف دین و اخلاق ملت مسلمان ما آمد، هرچند ممکن بود مردم ما در سایه‌ی این رژیم ماده‌گرا، به این مهم‌ترین نیازهای مادی زندگی شان دست پیدا کنند، اما با همه‌ی وجود و با تمام توان به این گونه زندگی ذلت بارِ فاقد عفت و ایمان و خالی از عزت و آزادگی، پشت پا زده، به دفاع از ناموس و ایمان شان -هرچند با دست خالی و تن برهنه و شکم گرسنه- به پاخاستند و در راه دست‌یابی به زندگی عزتمندانه و با فضیلت از جان و مال شان قربانی هایی ثبت تاریخ کردند که تاریخ معاصر کمتر نظیر آن را دیده و یاد و خاطره‌ی آن را تا همیشه چون گنجینه‌ی گران بها در بطن خویش محفوظ خواهد داشت. استاد ضیاء احمد فاضلی

سیاست و سیاست‌گری

در گرو وارونه تعبیری!

عبدالوهاب هائد

درامدی بر موضوع:

واژه‌ی سیاست، که در همه‌ی قاموس‌ها بالاتفاق، رعیت داری، نگه‌داشتن و تدبیر و برنامه‌ی لازم و مؤثر، برای اداره‌ی امور دولت‌ها و مردم، تعریف شده است، در مجال‌ها و زمان‌هایی هم برحسب لزوم، برتعاریف و تعابیر دیگری نیز، وادار شده است. با آنکه این واژه، در موارد زیادی برای اداره و سر و سامان دهی امور جمعی انسان‌ها در جغرافیای زیست شان، اتلاق گردیده و استقامت بخشی قابلیت‌های انسانی مفهوم یافته است؛ اما در شرایط کنونی، این اصطلاح باتوجه به تمایلات فردی و گروهی انسان‌ها، به عنوان یکی از راهکارهای اقتدار طلبی باتفاوت چشمگیر تر نسبت به گذشته، مطرح بحث بوده و هر ازگاهی قبایل، خانواده‌ها، تیره‌ها و توده‌های بزرگ انسانی، باتکیه به همین اصل سیاست و سیاست‌گری، پس از هر انقلابی، خواه گرم و خواه سرد، از بیخ و بیغوله‌های سر براورده و بر اریکه‌ی قدرت تکیه زده اند.

در اغلب موارد، این اصطلاح در غیر معنای حقیقی اش به کار گرفته شده و غالب کار برانش، رسیدن به هدف و منظور خویش را با استفاده از هر مکر و حِیَلی، سیاست تعبیر کرده اند. بسا اوقات این مفهوم، از پشت کمین‌های انقلاب گرم سر برون آورده و با دکتاتوری همراه بوده است؛ در مواردی هم، از حنجره‌های ملیونی مردم و از نوک قلم نویسندگان بیرون تراویده است. اما رنگ معقول و معمول آن، چنان‌که در اعماق تاریخ، مطالعه شده، همان نحوه‌ی همه شمول و دارای خاستگاه مردمی سیاست است، که در آن یا همه مردم بگونه‌ی مستقیم و یاهم بگونه‌ی نمادین از طریق نمایندگان و اهل خبره‌ی شان، نقش داشته اند. این چهره‌ی از سیاست، که پس از هر فراز و فرودی، قامت بلند کرده، در دسترس انسان‌ها بوده است و بر اساس باورها و ایده‌های ربانی و انسانی، آنان جامه‌ی عمل پوشیده است.

دین مقاله، به تعابیری از سیاست و کار بردآن در امتداد تاریخ و دلایل وارونه تعبیری این اصطلاح در عصرحاضر، توسط سیاست ورزان، قشر دانشگاهی و مردم عام بحث‌های را دنبال خواهیم کرد و چشم دیدها و یاد داشت‌های را که در پیوند به این موضوع در آرشیف ذهن دارم، با شما شریک خواهم نمود.

سیاست و تعبیرهای وارونه‌ی آن:

در شرایطی که ما قرار داریم، سیاست و سیاست‌گری، تعاریف سلیقوی و مبتنی بر اغراض و منافع شخصی را به خود گرفته است و در اکثر موارد، چنان‌که امروز در میان مردم عام هم رواج یافته است«سیاست پدر و مادر ندارد» یا هم «چالی بزن و راهی برو» و یا به تعبیر بعضی دیگری از خسته دلان بازارسیاست، «سیاست چیزی نیست؛ جز دغل و فریب» حالا که این تعابیر و توجیهات، مفهوم اصلی اصطلاح«سیاست» نیست و به هیچ عنوان هم نمی‌شود آن را به این اصطلاح، پیوند داد؛ اما چرا این وارونه تعبیری در میان مردم عام و حتا درمیان اهل سیاست، بگونه‌ی خیلی هم عادی رواج یافته است و به سادگی این تعریف و تعبیرها را از خود در مورد سیاست برون می‌دهند؟؟ پاسخ این پرسش را این‌گونه، ضمن یک مثال پی می‌گیریم: چنانکه اعمال زشت و قبیح کشورهای سلطه جو و استکباری غرب، با استفاده از شمایل گردانی‌های که در کشورهای شرقی و یا به تعبیر دیگر کشورهای جهان سوم داشتند و واژه‌ی زیبای استعمار را تعبیر وارونه بخشیدند، از استعمار مفهومی جدا از مفهوم اصلی (طلب آبادی) برون کردند و این واژه‌ی قشنگ را به معنای استبداد، ظلم، تجاوز، به بردگی و زنجیر کشیدن و گرفتن حق تعیین سرنوشت از مردم تعریف کردند؛ که حتا اکنون بدون تأمل، هرکس زمانی‌که این کلمه را به کار می‌برد، منظوری جز همین تعابیر دوم ندارد و در حقیقت هم که دیده می‌شود، این واژه چنین تعبیر شده است.

به همین منوال، زمانی‌که توده‌های وفادار به غیر، افراد و اشخاص بیمار و مغرض، سازمان‌ها و تیره‌های اجنت صفت و مزدور در هر کشور و جغرافیایی، با استفاده از هر روش مشروع و یا نا مشروعی به قدرت رسیدند و برای براورده شدن اهداف نا میمون شان، دست به هر جنایتی زدند و نامش را سیاست گذاشتند؛ این واژه «سیاست» نیز، همانند واژه‌ی استعمار، همان مفهومی را به خود گرفت که نباید می‌گرفت.

سیاست، در دید طاغوت صفتان و بردگان فکری شان، توجیه‌گر بردگی و سقوط بردامن اجانب، در دید حکام ظالم و مستبد، سوار شدن برگرده‌های

مردم و حکم روایی بی‌قید و شرط بر بالای ملت‌ها، در اندیشه‌ی استعمار زدگان و اپورچونیست‌ها، یا همان مردمان ابن الوقت، مکر و حیله و در دید انحصار طلبان و فاشیستان قوم محور و خانواده اندیش، «چالی بزن و راهی برو» مفهوم گرفت و واقعاً هم که نویسنده‌ی این سطور، هرچه از سیاست‌گری درین آب و خاک، چشم دید داشته است، جز همان اصطلاح معروف« تابدانی در نمانی» چیزی را شاهد نبوده است.

سیاست در یک کلمه، بهانه‌ای شد بدست انسان‌های بی‌خرد و اشخاص لا ابال، تا بدین‌وسیله، هرچه دل تنگ شان خواسته باشد، بر مردم اعمال کنند و تا هر فاصله‌ی که عمرسیاسی شان ایجاب می کند، اسپ اقتدار بدوانند و به هرقیمتی در بهای آبرو وعزت، شرف و ناموس، وقار و تمکین انسانی و حتا خون هزاران هزار انسان بی‌گناه و معلولیت و معیوبیت ملیون‌ها انسان و آوارگی ملیون‌های دیگر، حکم برانند و زندگی و عیش و عشرت کنند. اینجاست، که سیاست، تعبیر وارونه به خود می‌گیرد و انسان‌ها از بردن این واژه بر زبان شان هم نفرت می‌کنند و بیجا هم نخواهد بود که بگویند: «سیاست پدر و مادر ندارد.»

بیایید به سیاست‌گری، سبک دیگری بدهیم!

اگر سراغ اصطلاح «سیاست» را در افغانستان خود مان بگیریم، دقیق همان تعاریف بالا درین کشور صدق می‌کند؛ باهمه جور و جفا و وارونه نمایی‌هایی که در طول تاریخ این سرزمین صورت گرفته است، هنوز پیدا می‌شوند کسانی که بر مرکب جهل سوارند و آماده نیستند، تا با پذیرفتن حقیقت، قدری در مقابل خدا و بندگان خدا تمکین کنند، و برای مدت کمی هم که شده، به پیشگاه خدا و ملت سر افراز افغانستان زانو بزنند و لا اقل اگر خود کاری نمی‌کنند، زمینه را برای دیگران باز بگذارند، تا باشد مرهمی بر زخم‌های روی هم انباشته‌ی این ملت مظلوم گذاشته شود! هنوز هم، قدرت، سرمایه، شوکت و جلال، بر آبرو، حیثیت، عزت، ملت و حتا دین، نزد برخی‌ها جای‌گاه برتری دارند. هنوزهم دشنه‌ها بجان هم دیگر تیز کرده اند و برای به گردن هم کوبیدنش لحظه شماری می‌کنند. هنوز هم خدمت به دشمن، در بهای لقمه نانی و کشتن و بستن و به آتش کشیدن هموطن، برای برخی‌ها مایه‌ی مباهات است. تا اکنون کسی ازین تیره افراد، آماده نیست، تا به خرد ورزی و تعقل و تفکر تن دهد و قدری برای این میهن بلا کشیده وقت اندیشیدن بدهد، تا باشد فریاد مادر وطن قدری فرو کش کند و دردهایش را به آرامی بنالد.

غم دادن و باغم کوبیدن را کمتر ملتی مانند ملت ما شاهد بوده است. در کشورما، توسل به زور و ظلم، خیانت و جفا به مردم و میهن، مزدوری به طاغوت و سازمان‌ها و کشورهای مغرض، تطبیق فرامین بیگانه‌گان، به خاک و خون کشیدن مردم بی‌گناه و تجاوز و تعدی برحق مسلمان، سیاست تعبیر می‌شود.

اینجا خیلی‌ها هنوز هم از سیاست، سوار شدن برشانه‌های مردم، پرداختن به خویش و خانواده، محصور کردن خویشتن در پشت دیوارهای بزرگ و سیم‌های خاردار، سرمایه اندوزی و انحصار قدرت تعبیر کرده اند. اینجا هنوز در قبضه گرفتن ثروت ملی توسط چند تن و به تاراج بردن داشته‌های مادی و معنوی ملت ما، سیاست تعریف می‌شود. جمعی برای این‌که در اقتدار بمانند، دست به هر روش نابخردانه‌ی می‌زنند، مردم را برعلیه همدیگر تحریک می‌کنند، بحث زبان و قوم و سمت راه می اندازند، تخریب فلان حزب و فلان قوم را با قبیح ترین شکل آن روی دست می‌گیرند، هتاکی و بد زبانی را ترویج می‌کنند، از نسل خون گرم جوان، به عنوان ابزارهای همیشه در میدان استفاده می‌کنند؛ اما هنگام رسیدن به قدرت، همه را به باد فراموشی می‌سپارند و این ملت می‌ماند و دردها و زخم‌هایی که ازین همه دنباله روی‌ها و لبیک یا فلان گفتن هایش برداشته است.

این است تعبیر و تعریف سیاست در ملک ما! هرچند شاید کسانی بگویند که این تنها در کشور ما نه، بل در خیلی از کشورها بگونه‌ی یک بیماری ساری موجود است، اما نه! ما این درد را خود استقبال می‌کنیم، عاطفه و احساسات مان را در اختیار دیگران قرار می‌دهیم، سرباز بی‌معاش برای تطبیق فرامین اجانب می‌شویم، با خرد ورزی و تعقل و تفکر وداع گفته ایم، از هر کنش و واکنش اندکی، بهانه‌ی برای به هم افتیدن می‌سازیم و به اخلاق سیاسی و مبارزات سیاسی، به یک بارگی پشت پا زده، به ریش انسانیت خندیده ایم.

برای ما، نه صلح مفهوم درستی دارد، نه جنگ؛ جنگ ما هم جنگ و صلح ماهم. از تقابل گویی‌های سمتی و قومی و زبانی آغاز، تا رویا رویی‌های حزبی و جریانی و ایدیالوژیک را، ما درین وطن با دستان خود مان خلق می‌کنیم، و همانند قوغ آتشی در کوره‌ی کبابی، پکه می‌زنیم، تا با اشک کباب، آتشش مشتعل ترشود.

اما نه!! من مطمئینم، هیچ انسان باخردی نمی‌پذیرد تا خودش قربانی درجه اول فکر خودش باشد؛ هیچ انسان باهوشی علاقه نمی‌گیرد تا حقیرترین سبک زندگی را در زمین خدا برای خودش پیش بگیرد و همیش ابزار دست دیگران شود و همانند هیزمی در آتش خواهشات چند غول سرمایه و قدرت بسوزد؛ پس اینجا یا خردها زیر سوال رفته اند، یا اعمال نا میمون و دل‌های سیاه ما این وضعیت را برما حاکم ساخته است.

در هردو حالت، من نیاز به تجدید اندیشه و تفکر لازم را ضرورت مبرم این مردم می‌دانم، باید به هوش آمد، باید از اسلحه بدست گرفتن در مقابل هم، از هتاکی و مسخره کردن و تقابل گویی‌های شخصیت کش و جدان سوز، از دنباله روی‌های نا معقول و ناسنجیده و خساره آور، دست برداریم و سیاست و سیاست‌گری را سبک دیگری بدهیم.

به همه هم دیاران و مردم سرافراز کشورم صدا می‌زنم؛ های مردم! های همدیاران الم دیده و تلخ کام من!

بیایید برای خدا دست به هم دهیم، بجای تحمیل کردن غم و ماتم به هم‌دیگر، دستی برای پاک کردن اشکی شویم، بجای رفتن به مصاف هم‌دیگر و بجان هم‌دیگر خنجر گرفتن، پیروزی‌های مشترک مان را جشن بگیریم، برهم‌دیگر تبریک بگوییم و لبخند شیرینی به رخ هم هدیه دهیم.

بیایید! بجای این‌که به همدیگر هتاکی کنیم، بد و نفرین بگوییم، کینه بورزیم و عقده‌های کهنه را تجدید کنیم، دست هم‌دیگر را بگیریم، با روش‌های مؤثر و مفید به مبارزات سیاسی در کشور بیا غازیم، فصل جدیدی را در زندگی این مردم بگشاییم.

دیگر بس است آن همه بجان هم افتیدن و شادی کردن به ماتم هم! بس است دیگر تسلیم شدن به خواسته‌های خصمانه‌ی اغیار و لگدمال کردن حقوق حقه‌ی برادر و خواهر مسلمان مان. بیایید! ما می‌توانیم، بهترین زندگی را به مردم مان برگردانیم، صاحب متمدن ترین و مترقی ترین کشور در سطح منطقه شویم.

نه افغـــــانیم، نه ترک و تتاریم
چمن زاریم و ازیک شاخساریم
تمیز رنگ و بو برما حرام است
که ما پرورده‌ی یک نوبهـــاریم

اقبال لاهوری

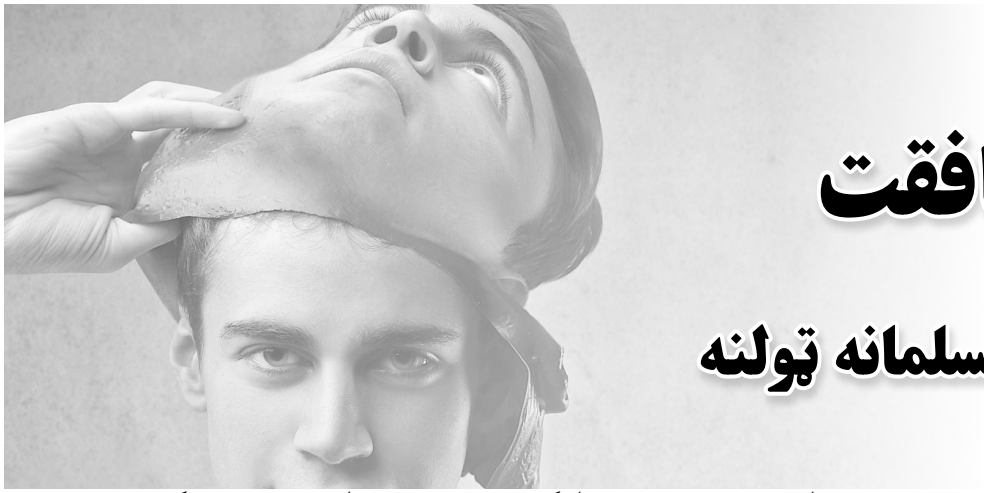

ټولنیز منافقت

او مسلمانه ټولنه

ژباړه او ترتیب: محمد خالد ملکزی

په یوه ټولنه کې منافق انسان هغه چا ته ویل کېږي چې د خپلو شخصي مصالحو د لټون او یا هم د نورو د بې لارتیا په خاطر خلکو ته رنګا رنګ خبرې وکړي. نفاق د ټولنې د هلاکت سبب ګرځي، تاسې به لیدلي وي چې نن ټولنیز منافقت زمونږ په مسلمانو ټولنو کې څومره وده کړې ده، څومره کورنۍ د همدې ټولنیز منافقت له کبله ړنګې شوي او د خاوند او مېرمنې تر منځ طلاق رامنځ ته شوی دی، په ټولنه کې څومره خلکو د همدې ټولنیز منافقت له کبله خپل ژوند له لاسه ورکړی دی، د دوی تر منځ د دوستۍ اړیکې پر دښمنۍ بدلې شوي، حتی له بده مرغه دا مهلک مرض د ټولنې په علمي قشر کې هم خورا انتشار موندلی دی، تر دې چې په پوهنتون او مدرسو کې ېې هم ژوندۍ بېلګې تر سترګو کېږي، له همدې کبله د مسلمانانو تر منځ هاغه اخوت نه دی پاتې کوم چې به د صحابه کرامو تر منځ شتون درلود.

د منافقت په رنځ اخته خلک د یو ټاکلي شخصیت څخه فاقد (بې برخې) انسانان وي چې په یوه ټولنه کې د فراست لرونکو او عقلمندو خلکو څخه پرته نورو خلکو ته دا ډېره ستونزمنه ده چې په دوی کې سلامت او ملامت سره معلوم کړي، خو دا یوه یقیني خبره ده چې لوی څښتن تعالی به ېې بیا د قیامت په ورځ د ټولو پر وړاندې رسوا کړي. په عربي ژبدود کې منافق انسان ته ذو الوجْهَیْن هم ویل کېږي. په دې مقاله کې غواړو له خپلو ګرانو لوستوونکو سره د منافقت د خطرناک رنځ د زیانونو او ورځخه د خلاصون یو څو اغېزمنو لارو ته اشاره وکړو، البته د دې مقالې لوستل هېڅکله هم د دې معنی نلري چې د زړه ددې مهلک رنځ څخه یو انسان کولی شي د یوې مقالې په لوستلو سره په همدومره آسانۍ سره خلاصون ومومي، بلکې ښایي چې تل د خپل زړه کلک مراقبت او څارنه وکړي او خپل لورونکي او ښونکي څښتن تعالی ته په بې ساري اخلاص سره د دعاء لپې پورته کړي تر څو مونږ او زمونږ ټولنه له نفاق، ریا، ځانپالنې او ځان ښودنې، حسد، کبر او داسې نورو قلبي ناروغیو څخه وژغوري.

د منافقانو یو بد صفت:

که چېرې د ټولنې د صالحو خلکو سره مل شي؛ نو د دینداری او تقوی خبرې به ورسره کوي او که چېرې د خپلې ټولنې له اوباشه او بې باکه ځوانانو سره یو ځای شي؛ نو بیا به د شیطان په لمسه د شهوت پارونې داسې زیانمنې او پرېوتې خبرې له دوی سره شریکوي چې په خپل دې کار سره به ویاړ هم کوي چې همدې دوه مخې توب ته ټولنیز منافقت ویلی شو، په داسې حال کې چې نبي کریم (صلی الله علیه وسلم) مونږ له دې ډول پرېوتي او ذمیمه (بد) صفت څخه منع کړي یو او فرمایلي ېې دي: [تَجِدُوْنَ شَرَّ النَّاسِ ذَا الْوَجْهَیْنِ الَّذِيْ یَأْتِيْ هٰؤُلَاءِ بِوَجْهٍ وَ هٰؤُلَاءِ بِوَجْهٍ]. متفق علیه.

ژباړه: په خلکو کې تر ټولو بد انسان دوه مخی انسان دی چې دوی ته (یوې ډلې ته) په یو مخ ورځي او بیا هغوی ته(بلې ډلې ته) ته په بل مخ ورځي، حال دا چې مؤمن مسلمان تل پر خپل ایمان ټینګ ولاړ او د تلوّن (رنګا رنګ کېدلو) پر ځای د یوې ټاکلېڅېرې خاوند وي..

د ټولنیز منافقت یو غوره مثال:

اوس که چېرې په یوه سیمه کې دوه ډلې سره خفه او په خصومت کې پرېوزي؛ نو منافق انسان به د متخاصمو ډلو (یو له بل څخه مرور ډلو) خواته د تعصب او یاهم د ټولنیز منافقت پخاطر ورځي او په دې توګه سره به دواړو ډلو ته د خپل مودت او محبت ښکارندوینه کوي، په دوی کې به د یوې ډلې د کارونو ستاینه او د بلې ډلې په کلکه غندنه کوي، او بیا به بلې ډلې ته ورځي او د فساد په خاطر به له هغوی سره هم په بې ساري اخلاص سره د خواخوږۍ ښکارندوینه او د دوی د کارونو ستاینه او د بلې ډلې د ترسره شوو کارونو په کلکه غنده کوي. دا ټول د همدې لپاره تر څو د دوی دواړو تر منځ د فتنې اور ته لمن ووهي او هدف ېې هم خواخوږي نه، بلکې د خلکو د پټو رازونو تر لاسه کول وي، ځکه عادتاً خلک هغه چا ته خپل مهم رازونه او خپل عیبونه بیانوي چې څوک د هغوی سره د خواخوږۍ، همدردۍ او د ورورګلوۍ د احساس ښکارندوینه او غم شریکي ورسره کوي. له دې وروسته به خپل ځان ورته سپین چرګ وروپېژني اود ځان په اړه به دوی ته ډاډینه هم ورکړي. بل لوري ته د ټولنې خوشبینه خلک هم پر دې ډول منافقو خلکو ژر ښه ګومان کوي او دوکه کېږي، ځکه دا منافقان تر هغو پورې د نورو رازونه نشي افشاء کولی تر څو پورې ېې چې له دوی سره د بې ساري اخلاص، دوستۍ او هر اړخیز ملاتړ څرګندونه نه وي کړي.

د ټولنیز منافقت خطرونه:

ځینې علماء منافق انسان له کافر څخه هم خورا بدتر ګڼي، ځکه منافق انسان له یو لوري په خپل منافقت سره له کافر سره ځان مشابه کوي او له بل لوري د مسلمان په جامه کې مسلمان ته د زیان رسولو او د

هغه د بې لارتیا لپاره هوډمن وي؛ نو په دې صورت کې د کافر په پرتله د هغه څخه د ځان ژغورنه هم مسلمانانو ته ډېره ستونزمنه وي او زیانونه یې هم ډېر زیات وي.
لومړی خطر: په ټولنه کې خیانتونو ته په کمین کې ناست وي
که څه هم چې په ظاهره کې به دا ډول خلک خورا معصوم او مینه ناک برېښي، خو منافق انسان خاین وي د شخصي مصلحتونو په خاطر به د نورو مصلحتونه شاته غورځوي او دا همدوی دي چې په ټولنه کې خیانتونو ته سترګې په لار وي، د هېڅ چا سره دوستي نه کوي او نه هم د الله تعالی په زمکه کې د عدل د قائمولو لپاره کومه هڅه کوي او له همدې کبله امام بخاري (رحمه الله) په خپل کتاب (الأدبُ المفرد) کې یو حدیث را نقل کړی دی چې پیغمبر اکرم (صلی الله علیه وسلم) فرمایلي دي: (لَا يَنْبَغِيْ لِذِي الوجْهَيْنِ أنْ يَكُونَ أمِيْناً).
ترجمه: نه ښایي چې منافق (دوه مخی انسان) دې امین وګڼل شي.
دویم خطر: ټولنیز ناورینونه به رامنځ ته کوي
منافق کولی شي چې تل یوه ټولنه له سترو ناورینونو او بحراني حالاتو سره مخامخ کړي او تل له دوی څخه دیو (Risk) یا احتمالي خطر ګومان کېدلی شي، په ځانګړې توګه کله چې دوه ډلې په جنګ کې ښکېل شي؛ نو د ټولنې مصلحین او خېرخواه وګړي تل باید د دوی شومو پلانونو ته ځیر واوسي، د دوی دروغ خلکو ته رسوا او د مسلمانانو پر وړاندی د دوی د فتنو په لګیدلي اور باندې د سولې او ورورګلوی اوبه واړوي. په ټولنه کې د اصلاح لوري ته د بلوونکو خلکو مسؤولیت دا دی چې: د منافقانو په ستایلو او چاپلوسی باندې دوکه نشي، ځکه د خلکو بېځایه ستاینه د انسان د بې لارتیا لامل ګرځي، لک حسن بصري (رحمه الله) د حجاج بن یوسف د بې لارتیا اصلي لامل د خلکو بې ځایه تمدیح او چاپلوسي ګڼي، لکه چې وایي: (تَوَلّى الحَجّاجُ العِراقَ وَ هُوَ عاقِلٌ كَيِّسٌ ــ فما زالَ الناسُ يَمدحُونَه حَتى صَارَ أحْمق طائشاً سفيهاً).
ترجمه: کله چې حجاج د عراق والي ؤ؛ نو په ابتداء کې عاقل، ځیرکه او سم سړی ؤ، خو خلکو بې دومره ستاینه وکړه چې ذکاوت بې په حماقت بدل شو او بالآخره بې په پرېوتو او ناکاره کارونو لاس پوری کړ.
آیا نن زمونږ په ټولنه کې داسې څوک شته چې کله له ولسوال، شاروال، والي، وزیر... سره لیده کتنه کوي د مثبتو صفتونو تر څنګ ورته یو څه ترخه حقائق هم ووایي، ظلم ته بې ظلم ووایي او له چاپلوسی څخه بې لاس واخلي؟ په ډېرې خواشینی سره باید ووایو چې که نن دا کار نه کوو او پر دې وېرېږو چې له خپل پوسټ څخه به مې لری کړي؛نو بیا دې د دې عصر له حجاجانو څخه د عدل او خواخوږی هیله هم په زړه کې نه ساتو (و الله المستعان).
دریېم خطر- د مسلمانې ټولنې رازونه به افشاء کوي :
د منافقینو پر وړاندی رښتنیي مسلمان باید د ډېر احتیاط او خورا ځیرکتیا څخه کار واخلي، له خپلو مهمو رازونو څخه بې باید خبر نه کړي، شیخ عبدالحمید کشک (رحمه الله) په خپله یوه خطبه کې داسې وایي: د منافقانو یو صفت دا دی چې ژبې به بې د عسلو او شاتو نه هم خوږې وي، خو زړونه به بې د زهرو نه ترخه وي، چې کله له تا سره مخامخ شي ؛ نو تا ته به څو ځلي قسمونه خوري چې پر تا ډاډ او باور لري، خو چې کله له تا څخه جلا شی بیا به د لړم په څېر چیچل کوي، د غم پر مهال به له تاسره ډېره خواخوږي څرګندوي خو چې له تا څخه جلا شي، بیا به د وحشي لیوه په څېر وي. د ملاقات پر مهال به کلکه غاړه درکوي او قسم به خوري چې ستا فراق او بېلتون راته ډېر ګران دی، ظاهري څېره به بې لکه د ملائیکې په څېر وي خو په حقیقت کې به د رټل شوي شیطان په څېر وی، ستاسره خواخوږي به بې د حضرت د ابوبکر الصدیق په څېر خو زړه به بې د ابولهب په څېر وي. (معاذ الله).
د منافقت مهم لاملونه:
د منافقت بنسټیز لاملونه کېدلی شي چې د تدین کمزوري وي. د منافقت اصلي رېښې د اهل کتابو څخه سرچینه اخلي، ځکه په مکه معظمه کې منافقینو شتون نه درلود ، هلته د صحابه کرامو او د مشرکینو مواقف او دریځونه ټولو ته معلوم وو، خو کله چې زمونږ خوږ پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) مدینې ته تشریف راوړ، د اهل کتابو له ډلې څخه مشهور منافقین را منځ ته شول(٤)، لکه: عبدالله بن أبيّ ابن سلول، معتب بن قشیر او جدبن قیس ... دوی هر کله به چې له صحابه کرامو سره مخامخ شول؛ نو د پیغمبر اکرم (صلی الله علیه وسلم) ستاینه به بې ورته کوله او ویل به یې: مونږ حتی په خپلو کتابونو کې د هغه ستاینه او صفت موندلی شو.
همداراز د منافقت نور لاملونه کیدلی شي چې: د الله تعالی څخه د رښتینې تقوی نه درلودل، د دنیا په زینت او ښکلا باندی تېروتل، له آخرت او د قبر د عذاب څخه غفلت، د مسلمانانو حقوق له پامه غورځول او داسې نور وي.
د منافقت د رنځ څخه د ژغورنې څو اغېزمنې لارې:
۱- د سهار او د ماخوستن د لمانځه لپاره په جومات کې ضروري ګډون کول:
پیغمبر اکرم (صلی الله علیه وسلم) فرمایي: (انها اثقلُ الصلوات علی المنافقین): یعنې دا پر منافق باندې تر ټولو درانده لمونځونه دي؛ نو مسلمان ته ښایي چې په سفر او په کور کې تل د نورو لمونځونو تر څنګ دې دوو لمونځونو ته ځانګړې پاملرنه وکړي.
۲- د خصومت او جګړې پر مهال د زیانمنو خبرو څخه د ژبې ساتل:
د منافق انسان یو صفت دادی چې : هر کله د نورو سره په جګړه کې پرېوځي، نو زیانمنې خبرې به ورپسې کوي، رازونه به بې خلکو ته افشاء کوي تر څو خپل مسلمان ورور نورو ته سپک او حقیر معرفي کړي او ځان خلکو ته سپین چرګ وروپېژني. که چېرې د ژبې زیانونو ته اشاره وکړو؛ نو د امام الزورقي (رحمه الله) دا وینا ذهن ته راوالۍ: چې د یو انسان پر دې وړې ژبې سره یوولس سوه (۱۱۰۰) ګناهونه تر سره کېدلی شي.
۳- په خصومت کې د روغې جوړې په موخه ګډون کول:
که چېرې دوه مسلمانان یا دوې ډلې او قومونه په جګړه او منازعه کې سره پرېوتل؛ نو تا ته ښایي چې د دواړو قومونو پر بدو خصلتونو باندې پرده واچوې او د دواړو ښه مواصفات او حمیده اخلاق یو بل ته بیان کړې، ښې خبرې ورته وکړې، تر څو د دوی راپاربدلي مشاعر او زخمي شوي زړونه بېرته سره ونښلي او د مسلمان دا کار له ښېګڼې او خیر څخه خالي نه دی، تر دې چې په دې لړ کې دروغ ویل هم کومه بده خبره نه ده.

حوادث طبیعی در افغانستان و وضعیت مبارزه با آن‌ها

مرکز مطالعات استراتیژیک و منطقوی

حوادث مرگبار طبیعی و برف‌باری‌های شدید همه‌ساله از مردم افغانستان قربانی می‌گیرد و بی‌جاشده‌گان داخلی و آسیب‌دیده‌گان چنین حوادث، در کنار تلفات با مشکلات گونه‌گون دیگر مواجه می‌شوند، ولی از یک سو به اقدامات پیشگیرانه در این زمینه توجه لازم صورت نمی‌گیرد و از سوی دیگر پس از وقوع حوادث نیز عملکرد حکومت همواره ضعیف بوده است.

داکتر عبدالله عبدالله رئیس اجرائیهٔ حکومت وحدت ملی روز دوشنبه (۱۱ دلو ۱۳۹۵) در نشست شورای وزیران بیان داشت که برف‌باری‌های اخیر در ولایات مختلف کشور، در کنار سایر مشکلات تلفات سنگینی در پی داشته و او خواستار کمک‌های عاجل نهادهای سکتوری در این زمینه شد. به گفتهٔ او «برف‌باری‌ها شدیدتر از آنچه است که ما تا حال آماده‌گی آن را گرفته بودیم».

بربنیاد خبرنامهٔ وزارت دولت در امور رسیده‌گی به رویدادهای طبیعی در افغانستان، از آغاز فصل زمستان سال جاری در چندین ولایت کشور به اثر سردی هوا و بارش برف و باران ۲۱ تن جان باخته و ۱۶ تن دیگر زخم برداشته‌اند.

در خبرنامه همچنان گفته شده که ۲۱ منزل مسکونی کاملاً تخریب و ۵۹ منزل دیگر قسماً تخریب گردیده‌اند.

پس از نشر این خبرنامه، مقام‌های ولایت جوزجان نیز خبر دادند که ٤٧ تن که بیشتر آنان کودک بودند، در اثر سردی هوا در ولسوالی درزاب این ولایت جان باخته‌اند. به گفتهٔ آن‌ها این افراد به دلیل عدم دسترسی به مراکز صحی، مسدود بودن راه‌ها و نبود سرپناه‌ها، جان داده‌اند.

اینکه حوادث طبیعی پس از حوادث امنیتی، بیشترین قربانی را از مردم افغانستان می‌گیرد، در این تحلیل به حوادث طبیعی و وضعیت آماده‌گی حکومت به این حوادث، پرداخته شده است.

حوادث طبیعی و میکانیزم مقابله با این حوادث

حوادث طبیعی با انواع گوناگون مانند زلزله، طوفان، رعد و برق، سیلاب، برف‌کوچ، خشک‌سالی، افزایش درجه حرارت و غیره اتفاق می‌افتند. برخی حوادث طبیعی به گونهٔ غیرمستقیم از عملکرد انسان‌ها به وقوع می‌پیوندند. به گونهٔ مثال، آلوده‌گی هوا و تخریب جنگل‌ها به دست انسان‌ها که در سرازیر شدن سیلاب‌ها نقش مهمی دارد.

در کل، همه حوادث طبیعی از پیش‌آمدهای ناگواری است که همه‌ساله در گوشه و کنار جهان به اشکال مختلف اتفاق می‌افتد و باعث خسارات مالی و جانی سنگینی می‌شود. هرچند جلو این‌گونه رویدادها گرفته نمی‌شود، اما دستورالعمل‌های مقابله با این گونه رویدادها و اقدامات پیشگیرانه‌ای وجود دارد که تهدیدها و زیان‌های چنین حوادث ناگوار طبیعی را، کاهش می‌دهند.

بر اساس مطالعاتی که در مورد کاهش زیان‌های حوادث طبیعی انجام شده، این سلسله دارای چهار مرحله می‌باشد:

اول: اوقات پیش از وقوع حوادث غیرمترقبه؛

دوم: زمانی که اسباب حوادث طبیعی موجود شود؛

سوم: هنگام بروز حادثه؛

چهارم: مرحلهٔ پس از وقوع حادثه.

مهم‌ترین مرحله، مرحلهٔ پیش از وقوع حوادث است که می‌توان با استفاده از امکانات دست داشتهٔ ادارات مبارزه با حوادث طبیعی تدابیر لازم گرفته شود و این ادارات ظرفیت‌سازی کند تا برای هرگونه حوادث ناگوار تدابیر لازم را روی

دست داشته باشد. در کنار این، از سوی این ارگان‌ها به مردم آگاهی داده شود و تهدیدها و زیان‌های همچو حوادث، با اقدامات پیشگیرانه کاهش داده شود.

حوادث طبیعی در افغانستان

افغانستان سرزمین کوهستانی و محاط به خشکه است و میزان حوادث طبیعی چون زلزله، برف‌کوچ‌ها، طوفان‌ها، سیلاب‌ها، لغزش زمین و غیره در آن بالا است. سردی طاقت فرسا در زمستان و همچنان خشک‌سالی‌ها نیز از جملهٔ چالش‌های دیگر مردم در افغانستان می‌باشد.

افغانستان دوازدهمین کشور زلزله‌خیز و بیست‌وچهارمین کشور سیلاب‌خیز در جهان است و از نظر خشک‌سالی نیز بیست‌ودومین کشور در جهان به شمار می‌رود.

آمار تقریبی نشان می‌دهد که از سال ۱۹۷۰ تا سال ۲۰۱۲ میلادی حدود ۹ الی ۲۰ هزار تن تنها از اثر زلزله در این کشور کشته شده‌اند. تنها در سال ۲۰۱۲ حدود ۳۸۳ رویداد طبیعی در افغانستان رخ داده که به بیش از ۲۵۸ هزار نفر در ۱۹۵ ولسوالی آسیب رسانیده است. وقوع این حوادث باعث کشته شدن ٤٧٩ نفر شده است.

یکی از مرگبارترین حوادث طبیعی در افغانستان، وقوع زلزله در سال ۱۹۹۸ بود که تنها در ولایت تخار برعلاوهٔ خسارات مالی حدود چهار تا چهار نیم هزار تن در آن کشته شدند و بیش از ده هزار نفر دیگر زخمی شدند. در سال‌های ۲۰۰۲، ۲۰۰۵، ۲۰۰۹، ۲۰۱۰، ۲۰۱۲، ۲۰۱۳ و ۲۰۱۵ نیز زلزله‌های شدید به وقوع پیوسته که گاه‌گاهی صدها تن در پی آن کشته و زخمی شده‌اند و مرکز بیشتر این زلزله‌ها کوه‌های هندوکش بوده است.

حادثهٔ دیگری که در تاریخ معاصر افغانستان بی‌پیشینه خوانده شده، لغزش زمین در ولسوالی ارگوی ولایت بدخشان در سال ۲۰۱٤ بود که باعث کشته شدن بیش از ۲۵۰۰ تن شد. در این حادثه ۳۰۰ خانهٔ مسکونی به صورت کامل زیر خاک شد.

ارگان‌های مبارزه با حوادث طبیعی مسوولیت و صلاحیت دارند تا خطرات و طرق کاهش آن‌ها را شناسایی نموده و در صورت بروز حادثه، به شکل فوری پروسهٔ نجات مردم را آغاز و در منطقه آسیب‌دیده پلان‌های احیای مجدد را عملی نمایند.

فعالیت‌های اداره‌های مبارزه و رسیده‌گی به حوادث طبیعی در سال‌های گذشته موثر نبوده و با مصرف بودجهٔ هنگفت مالی نتوانسته به مشکلات مردم در این زمینه پاسخگو باشند. نبود برنامه و ضعف مدیریت در مبارزه با حوادث طبیعی و کمبود امکانات و افراد متخصص در این بخش، از جدی‌ترین مشکلات حکومت افغانستان در امر مبارزه با حوادث طبیعی است. ارگان‌های مربوطه همه‌ساله از تدابیر جدید برای وقوع هرگونه فاجعهٔ طبیعی سخن می‌زنند، ولی زمانیکه چنین حوادث رخ می‌دهند، این ارگان‌ها در رسیده‌گی به آسیب‌دیده‌گان ناکام می‌شوند و خسارات سنگین مالی و جانی به مردم وارد می‌شوند.

زمستان امسال و اقدامات دولت

در حال حاضر شمار بی‌جاشده‌گان داخلی در افغانستان که در وضعیت ناگوار زنده‌گی می‌کنند، به حدود ۱٫۲ ملیون تن می‌رسد و از جانب دیگر، در سال جاری بیش از ۸۰۰ هزار مهاجر افغان نیز از کشورهای همسایه به کشور بازگشته اند. زمستان امسال که نسبت به سال‌های پیش سردتر می‌باشد، برای بی‌جاشده‌گان داخلی و مهاجرینی که تازه به کشور بازگشته اند، مشکلات زیادی به بار آورده و تاکنون ده‌ها تن در اثر سردی هوا و برف‌باری‌های شدید کشته شده‌اند.

رئیس اجرائیهٔ حکومت وحدت ملی در جلسهٔ شورای وزیران از فراخوان ۵۵۰ ملیون دالری برای رسیده‌گی به وضعیت بشری در افغانستان در سال ۲۰۱۷ یادآور گردید و افزود که بر اساس تخمین سازمان ملل، ۹ ملیون تن در این سال به کمک‌های بشری نیاز دارند. داکتر عبدالله در رابطه با برف‌باری‌های شدید اخیر در ولایات مختلف کشور تایید کرد که آماده‌گی‌ها در مقایسه با تلفات و زیان‌های حوادث طبیعی ناچیز بوده است.

ویس برمک، وزیر دولت در امور مبارزه با حوادث طبیعی هفتهٔ گذشته در یک نشست خبری در کابل گفت که در جریان سال جاری خورشیدی، برای مبارزه با حوادث طبیعی ۷۰۰ میلیون افغانی در نظر گرفته شده بود؛ اما به گفته‌ی او، با افزایش حوادث امنیتی و بالا رفتن میزان بی‌جاشده‌گان، این رقم به ۱٫٦ میلیارد افغانی افزایش یافت.

در حالیکه حکومت وحدت ملی سال گذشته ادارهٔ مبارزه با حوادث طبیعی را به وزارت دولت در امور مبارزه با حوادث طبیعی، ارتقا داد و حکومت تعهد نمود که وزارت مبارزه با حوادث را از نگاه حقوقی، اداری و ظرفیتی تقویت خواهد کرد؛ اما متاسفانه حکومت در امر مبارزه با حوادث طبیعی عملکرد ضعیف داشته و تاکنون تغییر آنچنانی در این مورد به خصوص در زمینهٔ اقدامات پیشگیرانه به وجود نیامده است. هنوز هم اقدامات این نهاد به ثبت حوادث طبیعی و کمک‌رسانی به افراد بعد از حادثه متمرکز است.

در کنار وزارت مبارزه با حوادث طبیعی چندین نهاد دیگر داخلی و چندین نهاد خارجی مانند (OCHA، UNICEF، IOM، IMMAP، UNHCR، WFP، ACBAR، ARCS) نیز همکار اند؛ ولی با آن هم ادارات مربوطه امدادرسانی و رسیده‌گی به آسیب‌دیده‌گان را به گونهٔ ناقص به پیش می‌برد و پیش از وقوع رویدادها برای جلوگیری و یا حداقل کاهش زیان‌ها، کاری صورت نمی‌گیرد. عامل این ضعف، موجودیت مشکلات در ساختار نهادهای مربوط به مبارزه با حوادث طبیعی می‌باشد که نیازمند توجه جدی حکومت است.

سخنی با دوستان روشنفکر با پسوند «دینی»!

دقت و امانت در بحث و گفتمان

دکتور فضل الهادی وزین

رعایت امانت یک ویژگی و صفت انسانی و مکلفیت قانونی و اصل اخلاقی است که، در همه ادیان و بطور اخص در نصوص قرآن کریم و سنت نبوی و آموزه‌های اخلاقی و احکام فقهی اسلام بر آن توصیه و تأکید فراوان شده است. دایره‌ی امانت بسیار گسترده است و تقریبا همه عرصه‌های زندگی انسان را در بر می‌گیرد و حوزه تحقیق، تألیف، نوشته و گفتمان علمی و حتی مناقشات و گفتگوهای عادی و رسانه‌ی را نیز شامل می‌شود.

کسانی که با تحقیق و بحث علمی سر و کار دارند، نیک می‌دانند که التزام و پابندی به رعایت «امانت علمی» یکی از ویژگی‌های بنیادین پژوهشگر و محقق است و کسی که امانت علمی را رعایت نکند مستحق لقب و عنوان محقق و پژوهشگر به معنای علمی و دقیق آن نیست.

امانت علمی در عرصه تحقیق و پژوهش و گفتمان علمی، در برگیرنده اصولی چون: دقت در نقل و اقتباس، ذکر دقیق منبع و مأخذ، فهم درست متن و یا قول محل نقاش، دقت در کابرد دلایل و شواهد، تشخیص و تحدید نکته و محل نزاع و اختلاف یا به اصطلاح فقهاء «تحریر محل النزاع»، بیان همه آراء و نظریات اعم از موافق و مخالف در قضیه مورد بحث و نقاش، حفظ بی‌طرفی علمی در بیان موضوع، تا رسیدن به مرحله ترجیح، و از همه مهمتر اجتناب از فریب کاری، تدلیس، نسبت دادن غیر دقیق نظر و گفته‌ی به علماء و دانشمندان، برداشت غلط و وارونه از آراء و نظریات دانشمندان، تحریف در نقل قول و ترجمه و دوری از ایهام خواننده و شنونده با ارائه معلومات غیر دقیق و عمومی و کلی و تلاعب با کلمات و برخورد با قضایای علمی با منطق (یا همه سیاه و یا همه سفید) می‌باشد.

باعث نوشتن این سطور این است که در بعض نوشته‌ها، بویژه در برخی از بحث‌های تلویزیونی دوستانی هستند که متأسفانه، به هدف تأثیر گذاری در مخاطب، امانت علمی را به مفهومی که در بالا تذکار یافت، کمتر رعایت می‌کنند. به عنوان نمونه، در یک بحث تلویزیونی که من هم دران حضور داشتم دوستی می خواست از آدرس جریان روشنفکری به اصطلاح دینی، وجود سیاست در اسلام را نفی کند و جریان‌ها و حرکت‌های اسلامی را بدلیل دیدگاها و فعالیت سیاسی شان افراط گرا معرفی نماید، برای تقویت موقف خود و نشان دادن این که تنها او نیست که وجود سیاست در اسلام را انکار می کند، از کتاب مشهور «التفسیر السیاسی للاسلام» نوشته امام ابو الحسن ندوی نام برد! در حالی‌که اگر دوست ما کتاب را حتی بصورت سطحی هم خوانده باشد، می‌داند که در آن کتاب -که اصلا در نقد بعض نظریات امام مودودی نوشته شده- استاد ندوی، سیاسی

ساختن همه اجزاء و عناصر اسلام و افراط و مبالغه در توجه به بعد سیاسی اسلام و بی توجهی به جوانب دیگر دین را نقد می کند و هرگز وجود سیاست، نظام سیاسی و حکومت در اسلام را نفی نکرده است.

البته ناگفته پیداست که این کار با امانت علمی در تضاد است، زیرا نظری به یک دانشمند بزرگ نسبت داده شده که امام ندوی قطعا آن را نگفته است.

در یک برنامه تلویزیونی دیگر همین دوست ما می‌خواست همان تهمت و شبهه قدیم و کهنه تاریخی بودن اسلام و احکام قرآن را به مخاطبین إلقاء کند و بفهماند که گویا ممکن است احکام قرآن مانند میراث و شهادت زن در تطابق با عقل و تحولات عصر و زمان تغییر داده شود.

ایشان بدون ذکر نام و ارائه منبع و مأخذ مشخص گفتند که درین مورد دو نظر وجود دارد، یکی این که این احکام ثابت و غیر قابل تغییر اند و دیگر این که این احکام می تواند قسمی تاویل شود، که با شرایط و ظروف جدید زن در عصر حاضر تطابق پیدا کند!

ایشان نظر دوم را به تعدادی از علماء و دانشمندان (مسلمان!) بدون ذکر نام نسبت دادند.

این در حالی است که احکام میراث و شهادت مبنی بر نصوص قطعی قرآن کریم است و هیچ عالم و دانشمند مسلمان -نه در گذشته و نه در عصر حاضر- به تغییر و تبدیل این احکام نظر نه داده است.

البته نظریه آوردن تغییر و تبدیل احکام در اسلام نتیجه نظریه غلط وضعی بودن همه ادیان و بالتبع تاریخی بودن آنها مانند سایر پدیده‌های اجتماعی و فرهنگی است، که ریشه در دین شناسی الحادی و ماتریالستی غربی و تیوری‌های جامعه شناختی مادی و نوشته‌های استشراقی دارد و افرادی چون ارکون و ابوزید که نه عالم دین اند و نه فقیه و نظریات مستشرقان را پیرامون اسلام تبنی و ترویج می کنند، بلکه در

امانت علمی در عرصه تحقیق و پژوهش و گفتمان علمی، در برگیرنده اصولی چون:

دقت در نقل و اقتباس، ذکر دقیق منبع و مأخذ، فهم درست متن و یا قول محل نقاش، دقت در کابرد دلایل و شواهد، تشخیص و تحدید نکته و محل نزاع و اختلاف یا به اصطلاح فقهاء «تحریر محل النزاع»، بیان همه آراء و نظریات اعم از موافق و مخالف در قضیه مورد بحث و نقاش، حفظ بی‌طرفی علمی در بیان موضوع، تا رسیدن به مرحله ترجیح، و از همه مهمتر اجتناب از فریب کاری، تدلیس، نسبت دادن غیر دقیق نظر و گفته‌ی به علماء و دانشمندان، برداشت غلط و وارونه از آراء و نظریات دانشمندان، تحریف در نقل قول و ترجمه و دوری از ایهام خواننده و شنونده با ارائه معلومات غیر دقیق و عمومی و کلی و تلاعب با کلمات و برخورد با قضایای علمی با منطق (یا همه سیاه و یا همه سفید) می‌باشد.

بعض موارد ارکون برخی از مستشرقین را بسبب آنچه که او محافظه کاری می‌خواند، انتقاد می کند!

ناگفته پیداست که نسبت دادن نظر تغییر در احکام میراث و شهادت به «تعدادی از دانشمندان مسلمان « یک تدلیس و تزویر بزرگ است.

در یک بحث دیگر تلویزیونی آقایی که به گمان خودش روشنفکر با پسوند دینی است، امام غزالی حجة الاسلام را با تعمیم و کلی‌گویی به این گمان و وهم، ضد عقل و سبب افراط گرایی در میراث فکری مسلمانان می‌دانست که کتاب «تهافت الفلاسفه» را در نقد فلسفه یونانی نوشته است!

در بحث دیگری که پیرامون پدیده افراط گرایی دینی در یکی از تلویزیون‌های کابل راه انداخته شده بود و من هم دران حضور داشتم، دوستی که بنام پژوهشگر و نویسنده باز هم از آدرس روشنفکری صحبت می کرد و همه جریان و احزاب اسلام‌گرا را بطور مطلق و بدون استثناء بر چسپ افراط گرایی می زد، برای اثبات حرفهایش نام‌های علماء و عناوین کتاب‌های را که از نظر ایشان افراطیت پخش می‌کنند، غلط می گفت، بطور مثال:

کتاب «المصطلحات الأربعة في القرآن» مولانا مودودي را «المصطلحات الأربعة في الشريعة» و اسم شیخ عبد العزیز بن باز را شیخ عبدالرحمن بن باز مي گفت و از فتاوای شیخ الاسلام ابن تیمیه در ترویج افراطیت بار بار و بشدت انتقاد می‌کرد، اما وقتی بعد از پایان برنامه در مورد محتوای مجموع فتاوای ابن تیمیه و این که کتاب مذکور در چند جلد است، چیزی نمی‌دانست و زبان عربی را -که فتاوی به آن نوشته شده است- اصلا بلد نبود!

مثال‌های زیادی دیگری هم وجود دارد، مانند: سخن آن کسی که در زیر سقف پارلمان و در پیش دوربین رسانه‌ها بطور کلی و مطلق و بدون استثناء و در غیاب سروی و مطالعه علمی ارشاد کرد که : «اکثریت مساجد افغانستان افراطیت پخش می کند « و مضمون «ثقافت اسلامی تروریست تربیه می کند «!

نویسنده و گوینده باید در برابر آن‌چه با قلم می‌نویسد و با زبان می گوید، احساس مسؤولیت کند و باید عقل و وقت متلقی و مخاطب را احترام بگزارد و متوجه باشد که عدم رعایت امانت علمی و تزویر و جعل و تدلیس در نقل معلومات خیانت است و ممکن سبب تضلیل و گمراه شدن مخاطبان شود.

ممکن است شخصی با تقدیم معلومات نادرست و مغالطه در کوتاه‌مدت بعض مردم -بویژه آنانی که وقت و قوت تحقیق و تبیین ندارند- را برای مدتی بفریبد و به هدف آنی و زودگذر نایل گردد، مگر فریب مخاطبان در درازمدت ممکن نیست و سر انجام حقایق برملا شده و علم جای جعل و تزویر را می‌گیرد.

هفته نامه
بجز اصلاح اراده دیگری ندارم مورخه ۸۸
اصلاح ملی
داسلام داصیل فهم منبر

- اصلاح ملی در ویرایش مطالب دست باز دارد.
- مطالب آمده مسترد نمی شود.
- مطالب منتشره بیانگر آرای نویسنده گان است.

شعار ما

اصلاح فرد، خانواده و جامعه.
تأمین عدالت اجتماعی و قانونیت در کشور.
ترقی و انکشاف همه جانبهء افغانستان.

مرکز تشخیصیه لابراتوار طبی سفیر

Safir Medical Laboratories

Safir Medical Laboratory Diagnostic Center

لابراتوار طبی سفیر
یک نام مطمئن در عرصهٔ
اجرا معاینات معیاری لابراتواری

هرنوع معاینات لابراتواری از قبیل بیوشیمی، سیرولوژی، روتین خون، ادرار، مواد غایطه، TFT,Semin Analysis پتالوژی و کلچر با سامان و لوازم مجهز و مدرن لابراتواری توسط دوکتوران و تکنالوجستهای مجرب با معیارات لابراتواری اجرا میگردد.

آدرس:
کابل، منزل دوم سپین زر پلازه، نزدیک سینما بهارستان کارته پروان.
۰۷۹۹۱۵۲۳۲۹-۰۷۷۲۱۲۸۵۸۳
غزنی: منزل دوم اپارتمان دوم فرخی هوتل بازار صرافی شهر غزنی
۰۷۰۰۹۲۸۴۹۸
لغمان: شهر مهتر لام بابا، مقابل ریاست برق مارکیت حاجی طاؤس
۰۷۹۹۸۷۸۴۲۳ - ۰۷۷۸۴۵۵۷۷۸
Email:
safirlab_kbl@yahoo.com

واسکت دریشی

HANEEF TAILOR
H.T.S

خیاطی و رخت فروشی حنیف ستایل

رخت فروشی و دوخت لباس با دیزاین کتلاک پذیرفته میشود

+93783000135 - +93795552296
/Haneef-Tailor
haneef.tailor.style@gmail.com
کلوله پشته بین چهار راهی ترافیک و گل سرخ

احسان

به کمک فامیل های شهدای نورستان بدخشان پروان و پنجشیر بشتابید!

نهاد احساس متعهد به رساندن کمک های شما به امانتداری کامل برای متضررین میباشد.

۰۷۸۸۶۵۱۶۹۹
۰۷۰۰۰۵۵۲۴۷

104.3 FM
رادیو صدای اصلاح

کابل | مزارشریف | کندز | بغلان | جلال اباد

اعلانات شما را می پذیریم

هفته نامه اصلاح ملی
در ۲۸ ولایات کشور به تیراژبلند توزیع می گردد
اصلاح انلاین
پر بیننده ترین صفحه انترنتی افغانی
www.eslahonline.net

رادیو صدای اصلاح 104.3 FM
با ۱۷ ساعت نشرات در شبانه روز
شماره تماس: 0786945943